

Európska únia
Európsky fond regionálneho rozvoja

**OPERAČNÝ PROGRAM
VÝSKUM A INOVÁCIE**

Postoje MSP k využívaniu podporných programov

Správa z kvantitatívneho prieskumu

Bratislava, 2018

Vydavateľ:
Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2018

Všetky práva vyhradené. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

OBSAH

Zoznam tabuliek.....	4
Zoznam grafov.....	4
Úvod.....	5
1 Charakteristika skúmanej vzorky MSP.....	6
2 Dostupnosť informácií o podporných programov pre MSP.....	9
3 Hodnotenie možností využívania podporných nástrojov MSP.....	11
4 Preferované cieľové skupiny podpory z verejného sektora.....	13
5 Preferované oblasti smerovania podpory z verejného sektora.....	17
6 Vnímané prekážky v dostupnosti verejnej podpory pre MSP.....	22
7 Využitie verejnej podpory.....	26
8 Druh využitej verejnej podpory.....	28
9 Zameranie získanej podpory podľa oblastí podnikania.....	29
10 Hodnotenie spokojnosti s poskytnutou verejnou podporou.....	30
11 Dopad verejnej podpory na podnikanie.....	31
12 Hodnotenie trvalej udržateľnosti podporeného projektu (aktivity).....	32
13 Využitie zdroje informácií o verejnej podpore.....	33
14 Druh verejnej podpory, o ktorú žiadali neúspešní žiadatelia.....	38
15 Hlavné dôvody zamietnutia žiadosti o verejnú podporu.....	39
16 Dôvody nezájmu o verejnú podporu pre podnikanie.....	40
17 Preferované informačné zdroje o verejnej podpore.....	44
18 Plánovaný druh verejnej podpory v budúcnosti.....	47
Metodika prieskumu.....	52
Zhrnutie výsledkov.....	53
Dotazník.....	56

Zoznam tabuliek

Tab. č. 1: Skúmané MSP podľa sídla firmy – regionálna úroveň NUTS 3	7
Tab. č. 2: Skúmané MSP podľa hlavného druhu ekonomickej činnosti	7
Tab. č. 3: Skúmané MSP podľa fázy životného cyklu firmy	7
Tab. č. 4: Skúmané MSP podľa dĺžky podnikania	8
Tab. č. 5: Dostupnosť informácií o podporných programoch pre MSP	10
Tab. č. 6: Hodnotenie možností využívania podporných nástrojov MSP	12
Tab. č. 7: Preferované cieľové skupiny podpory z verejného sektora	15
Tab. č. 8: Preferované oblasti smerovania podpory z verejného sektora	19
Tab. č. 9: Vnímané prekážky v dostupnosti verejnej podpory pre MSP	24
Tab. č. 10: Využitie verejnej podpory	27
Tab. č. 11: Využitie zdrojov informácií o verejnej podpore	35
Tab. č. 12: Dôvody nezájmu o verejnú podporu pre podnikanie	42
Tab. č. 13: Preferované informačné zdroje o verejnej podpore	45
Tab. č. 14: Plánovaný druh verejnej podpory v budúcnosti	49

Zoznam grafov

Graf č. 1: Skúmané MSP podľa právnej formy	6
Graf č. 2: Skúmané MSP podľa veľkostných kategórií a právnych foriem	6
Graf č. 3: Skúmané MSP podľa pohlavia a veku respondenta	8
Graf č. 4: Dostupnosť informácií o podporných programoch pre MSP	9
Graf č. 5: Hodnotenie možností využívania podporných nástrojov MSP	11
Graf č. 6: Preferované cieľové skupiny podpory z verejného sektora	13
Graf č. 7: Preferované oblasti smerovania podpory z verejného sektora	17
Graf č. 8: Vnímané prekážky v dostupnosti verejnej podpory pre MSP	22
Graf č. 9: Využitie verejnej podpory	26
Graf č. 10: Druh využitej verejnej podpory	28
Graf č. 11: Zameranie získanej podpory podľa oblastí podnikania	29
Graf č. 12: Hodnotenie spokojnosti s poskytnutou verejnou podporou	30
Graf č. 13: Dopad verejnej podpory na podnikanie	31
Graf č. 14: Miera trvalej udržateľnosti podporeného projektu (aktivity)	32
Graf č. 15: Využitie zdrojov informácií o verejnej podpore	33
Graf č. 16: Druh verejnej podpory, o ktorú žiadali neúspešní žiadatelia	38
Graf č. 17: Hlavné dôvody zamietnutia žiadosti o verejnú podporu	39
Graf č. 18: Dôvody nezájmu o verejnú podporu pre podnikanie	40
Graf č. 19: Preferované informačné zdroje o verejnej podpore	44
Graf č. 20: Plánovaný druh verejnej podpory v budúcnosti	47

Úvod

Malé a stredné podniky plnia významnú úlohu v hospodárstve Slovenskej republiky, ako aj v ostatných členských krajinách Európskej únie. Ich dynamický rozvoj predstavuje jeden z kľúčových predpokladov pre zabezpečenie zdravého ekonomického vývoja jednotlivých krajín i celej EÚ. Dostupný a flexibilný prístup k rôznym formám podpory sa javí ako dôležitý prvok rastu a udržateľnosti MSP. Získať vhodný typ podpory však môže pre mnohé MSP predstavovať vážny problém. V súlade s implantáciou Small Business Act for Europe (SBAfE), Slovenská republika v spolupráci s Európskou úniou dlhodobo pracuje na vytváraní a rozširovaní portfólia finančných i nefinančných nástrojov špecificky zameraných na podporu sektora MSP.

Za účelom zistenia postojov MSP vo vzťahu k využívaniu podporných programov pre malých a stredných podnikateľov na Slovensku, bol realizovaný prieskum, ktorého výsledky sú prezentované v tejto správe. Realizovaný prieskum sa podrobnejšie zameriaval na nasledujúce oblasti:

- zmapovanie názorov na podporné programy určené pre MSP so zameraním sa na vyhodnotenie využívania informačných zdrojov o podporných programoch pre MSP;
- vnímanie možností využívať nástroje poskytované zo strany verejného sektora;
- hodnotenie prehľadnosti súčasného systému a štruktúry podporných programov;
- posúdenie názorov na prioritizáciu oblastí, do ktorých by mala smerovať výraznejšia podpora pre MSP;
- zhodnotenie dopadov získanej podpory na ďalšie fungovanie podnikov a určenie príčin nezískania verejnej podpory, resp. nezájmu o podporu;
- vyhodnotenie záujmu o využívanie podporných programov pre MSP v budúcnosti.

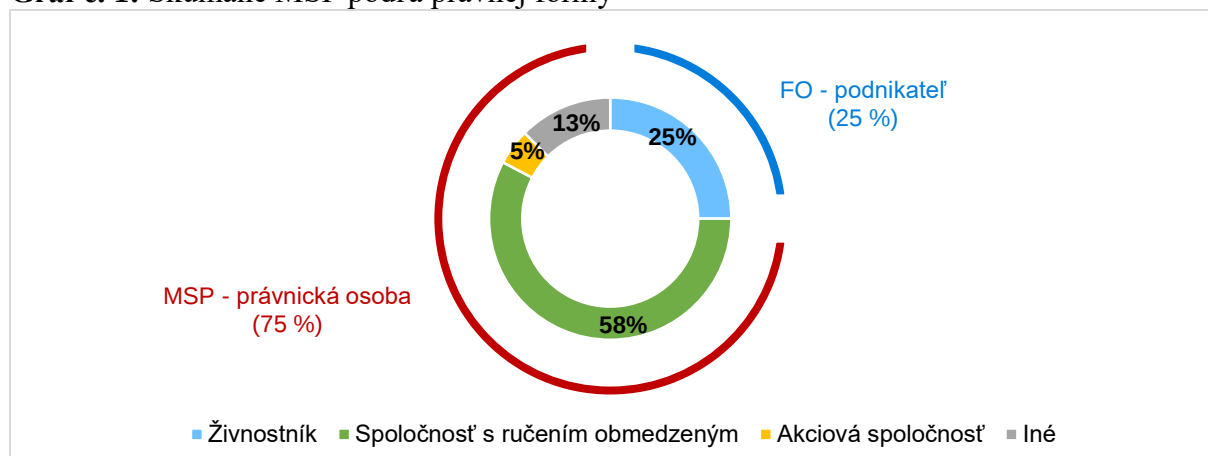
Prieskum bol realizovaný formou telefonických rozhovorov v mesiacoch august až september 2018 na celkovej vzorke 1000 malých a stredných podnikateľov. Zber údajov realizovala spoločnosť Crystal Call, a.s. Respondenti prieskumu boli predstavitelia podnikateľských subjektov s rozhodovacou právomocou, teda majitelia firiem, generálni riaditelia, výkonní riaditelia alebo kompetentní pracovníci poverení odpovedať na otázky zodpovednou osobou vo firme s rozhodovacou právomocou..

1 Charakteristika skúmanej vzorky MSP

V tejto časti budú prezentované základné charakteristiky skúmanej vzorky malých a stredných podnikov z hľadiska ich právnej formy, veľkostnej kategórie podniku na základe počtu zamestnancov, hlavného druhu činnosti (podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE), regionálnej príslušnosti, životného cyklu firmy, dĺžky podnikania, pohlavia a veku respondenta.

Z celkovej vzorky 1000 malých a stredných podnikov tvorili fyzické osoby – podnikatelia štvrtinu. Ďalšie tri štvrtiny predstavovali MSP – právnické osoby. Pri podrobnejšom pohľade na štruktúru právnych foriem oslovených MSP možno sledovať najvyššie zastúpenie spoločností s ručením obmedzeným – s.r.o. (58 %). Nasledujú živnostníci s podielom 25 % a akciové spoločnosti s 5 % zastúpením. Vzorku ďalej doplnili MSP s inou právnou formou (13 %) z kategórie MSP – právnické osoby.

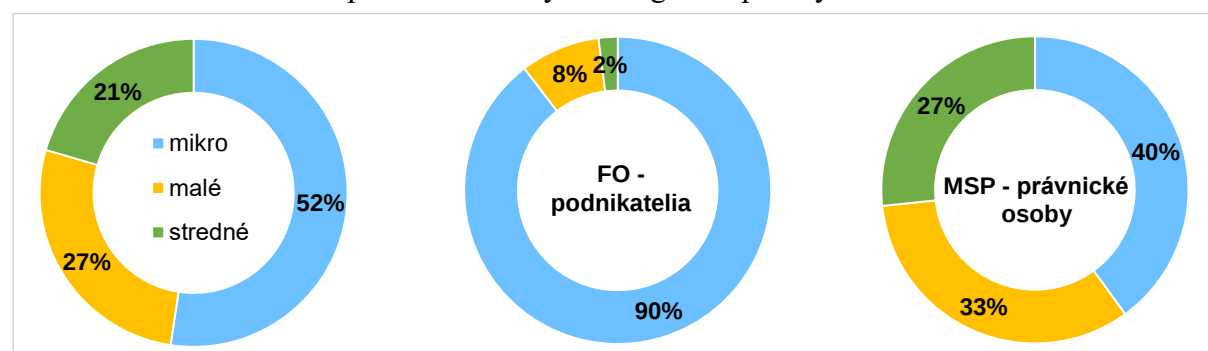
Graf č. 1: Skúmané MSP podľa právnej formy

Zdroj: Slovak Business Agency

V prieskume boli najpočetnejšie zastúpené podniky s počtom zamestnancov v intervale 0 až 9, teda kategória mikropodnikov (52 %). Viac ako štvrtinu oslovených podnikov (27 %) tvorili malé podniky (10 – 49 zamestnancov) a najnižším podielom boli v prieskume zastúpené stredné podniky (21 %) s počtom zamestnancov 50 až 249. V skupine podnikateľských subjektov s právnou formou FO – podnikatelia dominovali mikropodniky s podielom 90 %. Jednotlivé veľkostné kategórie MSP boli rovnomernejšie zastúpené v prípade právnej formy MSP – právnické osoby s miernou prevahou mikropodnikov (40 %), ktoré ďalej dopĺňali malé (33 %) a stredné podniky (27 %).

Graf č. 2: Skúmané MSP podľa veľkostných kategórií a právnych foriem

Zdroj: Slovak Business Agency

Z pohľadu regionálnej štruktúry boli v prieskume najviac zastúpené malé a stredné podniky so sídlom v Bratislavskom kraji (28 %). Zastúpenie MSP z ostatných krajov sa pohybuje v intervale od 9 % do 12 %.

Tab. č. 1: Skúmané MSP podľa sídla firmy – regionálna úroveň NUTS 3

Kraj sídla podniku	v %
Bratislavský kraj	28,2
Trnavský kraj	9,1
Trenčiansky kraj	8,6
Nitriansky kraj	11,7
Žilinský kraj	11,8
Banskobystrický kraj	9,3
Prešovský kraj	10,8
Košický kraj	10,5
Spolu	100,0

Skúmaná vzorka malých a stredných podnikov pozostávala z najväčšej miery (29 %) z podnikateľských subjektov, ktoré vykonávali svoju hlavnú činnosť v odvetví obchodných služieb. Vzorku ďalej doplnili MSP pôsobiace v sektore obchodu (25 %), stavebníctva (12 %) a priemyslu (11 %). Podrobnejšiu odvetvovú štruktúru prezentuje nasledujúca tabuľka.

Tab. č. 2: Skúmané MSP podľa hlavného druhu economickej činnosti

Odvetvie	v %
Pôdohospodárstvo (sekcia A)	3,8
Priemysel (sekcie B, C, D, E)	10,8
Stavebníctvo (sekcia F)	11,8
Obchod (sekcia G)	25,1
Doprava, informácie a komunikácie (sekcia H, J)	8,6
Ubytovanie a stravovanie (sekcia I)	3,8
Obchodné služby (sekcia K, L, M, N)	28,6
Ostatné služby (sekcia O, P, Q, R, S)	7,5
Spolu	100,0

Štruktúra MPS zapojených do prieskumu podľa fázy životného cyklu firmy poukazuje na silné zastúpenie firiem vo fáze zrelosti (60 %), ktoré sú charakteristické stabilnou výkonnosťou s miernym rastom. S 19 % nasledujú podniky vo fáze expanzie. Táto fáza je typická ďalším rastom podniku, ktorý je dôsledkom zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy. Približne rovnaké zastúpenie mali MSP vo fáze útlmu podnikateľskej činnosti (10 %) a fáze začiatočného rozvoja (10 %). Minimum firiem uviedlo, že sú v začiatkoch svojej podnikateľskej činnosti (1 %).

Tab. č. 3: Skúmané MSP podľa fázy životného cyklu firmy

Fáza životného cyklu podniku	v %
Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	1,4
Začiatočný rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	9,5
Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	18,5
Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku s miernym rastom	60,3
Fáza útlmu podnikateľskej činnosti	10,3
Spolu	100,0

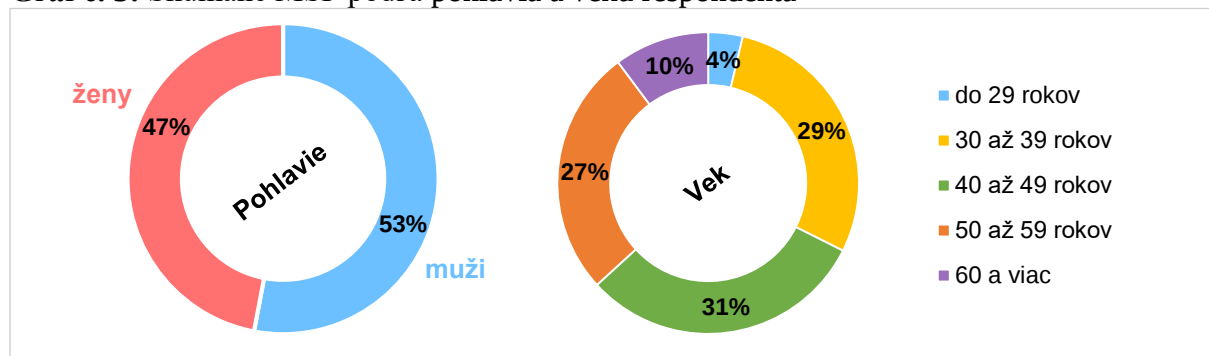
Viac ako dve tretiny skúmanej vzorky (69 %) tvorili MSP pôsobiace na trhu dlhšie ako 10 rokov. Vzorku ďalej doplnili podniky podnikajúce 5 až 10 rokov (17 %), resp. 3 až 5 rokov (11 %). Najnižšie zastúpenie (2 %) mali podniky, ktoré na trhu pôsobili menej ako 3 roky.

Tab. č. 4: Skúmané MSP podľa dĺžky podnikania

Dĺžka podnikania	v %
Menej ako 3 roky	2,4
Od 3 do 5 rokov	11,1
Od 5 do 10 rokov	17,1
10 a viac rokov	69,4
Spolu	100,0

Zástupcovia oslovených MSP boli v prevažnej miere muži (53 %), ženy tvorili 47 %. Z pohľadu vekového zloženia boli respondenti rovnomerne zastúpení v troch vekových kategóriách. Najpočetnejšou skupinou boli respondenti vo veku 40 až 49 rokov (31 %) nasledovala veková kategória 30 až 39 ročných (29 %) a 50 až 59 ročných s podielom 27 %. Najmenej zastúpenou bola skupina mladých respondentov do 29 rokov, ktorí tvorili len 4 % z celej skúmanej vzorky.

Graf č. 3: Skúmané MSP podľa pohlavia a veku respondenta

Zdroj: Slovak Business Agency

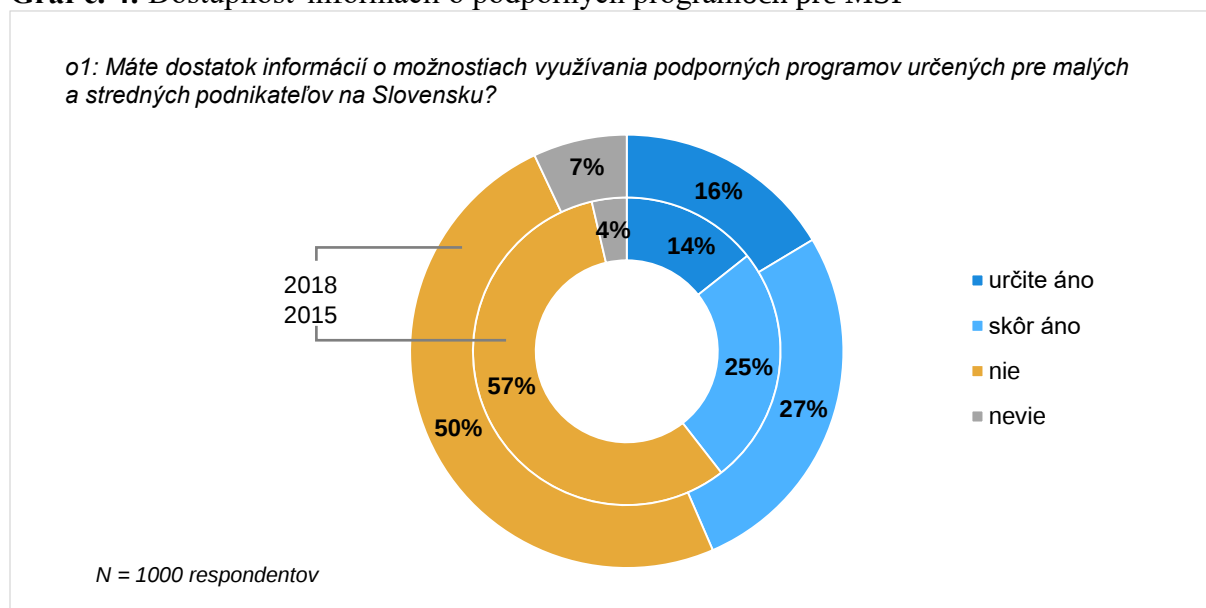
2 Dostupnosť informácií o podporných programoch pre MSP

Podľa výsledkov prieskumu **dostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov určených** pre malých a stredných podnikateľov **deklarovali 4 z 10 podnikateľov** (43 %). Z toho 16 % oslovených podnikateľov uviedlo, že určite má dostatok informácií a 27 % má skôr dostatok informácií.

Na druhej strane, **nedostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov** určených pre malých a stredných podnikateľov **pocit'uje každý druhý podnikateľ** (50 %). K otázke sa nevedelo vyjadriť 7 % oslovených podnikateľov.

V porovnaní s výsledkami obdobného prieskumu, ktorý bol zrealizovaný v roku 2015 je **možné sledovať pozitívne tendencie**. V období rokov 2015-2018 vrástol počet podnikateľov, ktorí majú dostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov (z 39 % v roku 2015 na 43 % v roku 2018) a naopak poklesol počet podnikateľov, ktorí pocit'ujú nedostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov (z 57 % v roku 2015 na 50 % v roku 2018).

Graf č. 4: Dostupnosť informácií o podporných programoch pre MSP

Zdroj: Slovak Business Agency

Z hľadiska veľkostných kategórií podnikov platí pravidlo, **čím väčší podnik, tým je lepšia dostupnosť informácií o podporných programoch**. Naopak, nedostatok informácií o možnostiach využívania podporných programoch pocit'ujú prevažne mikropodniky (63 %). V rámci stredných firiem pocit'uje nedostatok informácií takmer jedna tretina subjektov (30 %).

Z oslovených MSP vyjadrili **najväčšiu spokojnosť** (odpoveď určite áno a skôr áno) s informovanosťou o možnostiach podpory **akciové spoločnosti** (67 %), podniky pôsobiace **v odvetví priemyslu** (55 %) a podnikateľské subjekty so sídlom **v Banskobystrickom kraji** (55 %). Z výsledkov vyplýva, že dostatkom informácií disponujú najmä MSP vo fáze zrelosti (48 %), s dĺžkou podnikania viac ako 10 rokov (47 %).

Diametrálne odlišné skúsenosti a hodnotenie, teda nespokojnosť s informovanosťou o možnostiach využívania podporných programov, prezentovali v prevažnej miere zástupcovia MSP z odvetvia dopravy a informácií (61 %). Značná nespokojnosť sa prejavuje aj v skupine živnostníkov (62 %) a medzi firmami, ktoré sa nachádzajú vo fáze začiatočného rozvoja (67 %).

Tab. č. 5: Dostupnosť informácií o podporných programov pre MSP

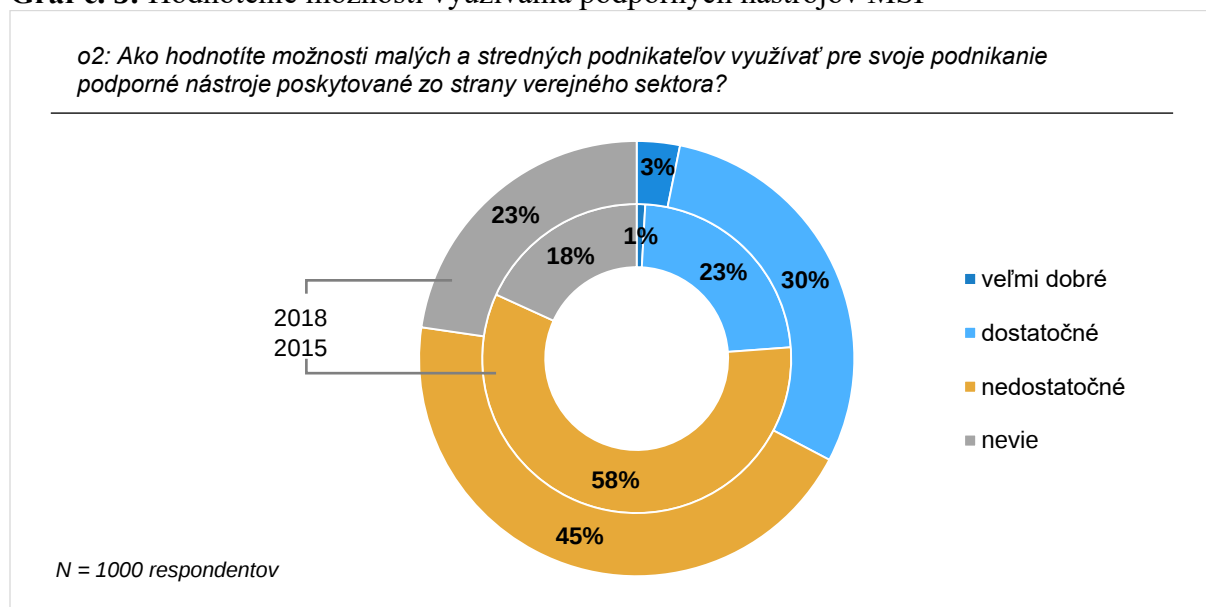
Riadkové %		určite áno	skôr áno	nie	nevie
Celková vzorka		16,4	27,1	49,5	7,0
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	11,6	19,8	63,4	5,2
	10 až 49 zamestnancov	19,6	34,7	37,3	8,5
	50 až 249 zamestnancov	24,4	35,6	30,2	9,8
Odvetvie	pôdohospodárstvo	23,7	26,3	47,4	2,6
	priemysel	21,3	33,3	38,9	6,5
	stavebníctvo	13,6	22,9	53,4	10,2
	obchod	13,5	27,5	52,6	6,4
	ubytovanie a stravovanie	12,8	25,6	55,8	5,8
	doprava, informácie	15,8	15,8	60,5	7,9
	obchodné služby	16,8	27,3	48,6	7,3
	ostatné služby	22,7	30,7	40,0	6,7
Kraj sídla	Bratislavský kraj	15,2	21,3	53,9	9,6
	Trnavský kraj	12,1	36,3	46,2	5,5
	Trenčiansky kraj	16,3	22,1	52,3	9,3
	Nitriansky kraj	19,7	25,6	53,0	1,7
	Žilinský kraj	19,5	27,1	44,9	8,5
	Banskobystrický kraj	16,1	38,7	39,8	5,4
	Prešovský kraj	15,7	26,9	49,1	8,3
	Košický kraj	17,1	30,5	48,6	3,8
Právna forma firmy	Živnostník	13,6	18,8	62,0	5,6
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	13,5	27,6	51,0	8,0
	Akciová spoločnosť	39,6	27,1	25,0	8,3
	Iné	26,4	41,6	27,2	4,8
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	14,3	28,6	57,1	0,0
	Začiatočný rozvoj – prvotný rast	5,3	24,2	67,4	3,2
	Expanzia – ďalší rast	18,9	23,8	53,5	3,8
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	18,6	29,2	43,6	8,6
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	9,7	23,3	59,2	7,8
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	12,5	25,0	45,8	16,7
	Od 3 do 5 rokov	11,7	25,2	56,8	6,3
	Od 5 do 10 rokov	12,9	20,5	62,0	4,7
	10 a viac rokov	18,2	29,1	45,4	7,3
Pohlavie	muž	13,8	22,6	58,5	5,1
	žena	19,4	32,1	39,4	9,1
Vek	do 29 rokov	5,4	18,9	40,5	35,1
	30 až 39 rokov	15,3	24,0	54,0	6,6
	40 až 49 rokov	13,3	28,2	52,6	5,8
	50 až 59 rokov	21,1	28,9	44,7	5,3
	60 a viac	20,6	30,4	43,1	5,9

3 Hodnotenie možností využívania podporných nástrojov MSP

Každý tretí podnikateľ (33 %) hodnotí možnosti malých a stredných podnikateľov využívať pre svoje podnikanie podporné nástroje poskytované zo strany verejného sektora **kladne**. 3 % respondentov uviedlo, že tieto možnosti sú „veľmi dobré“ a 30 % že sú „dostatočné“. Na druhej strane, **negatívne vníma možnosti** malých a stredných podnikateľov využívať pre svoje podnikanie podporné nástroje poskytované zo strany verejného sektora **takmer polovica oslovených podnikateľov (45 %)**. Na otázku nevedelo odpovedať 23 % respondentov.

V porovnaní s predchádzajúcim prieskumom z roku 2015, podnikatelia pozitívnejšie hodnotia možnosti využívať podporné nástroje z verejného sektora (nárast z 24 % v roku 2015 na 33 % v roku 2018). Zastúpenie podnikateľov s negatívnym vnímaním možností využívať podporné nástroje sa znížilo z 58 % na 45 %.

Graf č. 5: Hodnotenie možností využívania podporných nástrojov MSP

Zdroj: Slovak Business Agency

Spokojnosť podnikov s využívaním podporných nástrojov verejného sektora rastie priamo úmerne s veľkostnou kategóriou MSP. Najpozitívnejšie vnímajú podporné nástroje (odpovede veľmi dobré a dostatočné) stredné podniky s počtom zamestnancov 50 až 249 (46 %). Vyššiu spokojnosť v odpovediach prezentovali MSP pôsobiace v odvetviach ako: **priemysel (44 %)**, či ostatné služby (45 %), ďalej podniky so sídlom v Trnavskom kraji (39 %). Podporné nástroje hodnotili kladne najmä podnikateľské subjekty **na začiatku svojej podnikateľskej činnosti (43 %)** a **podnikajúce kratšie ako 3 roky (38 %)**. Zástupcovia s pozitívnym hodnotením boli najviac zastúpení (46 %) vo vekovej kategórii do 29 rokov.

Negatívne postoje (hodnotenie nedostatočné) súvisiace s nespokojnosťou s dostupnými nástrojmi podpory zo strany verejného sektora **prevažovali v prípade mikropodnikov** s počtom zamestnancov 0 až 9 (54 %). Nespokojnosť sa najviac prejavila v prípade **MSP pôsobiacich v pôdohospodárstve (58 %)** a **stavebníctve (50 %)**, ďalej v prípade 51 % živnostníkov, ale aj pri podnikateľoch, ktoré sa už nachádzali vo fáze útlmu svojej podnikateľskej činnosti (56 %), resp. na trhu pôsobili od 3 do 5 rokov (57 %).

Tab. č. 6: Hodnotenie možností využívania podporných nástrojov MSP

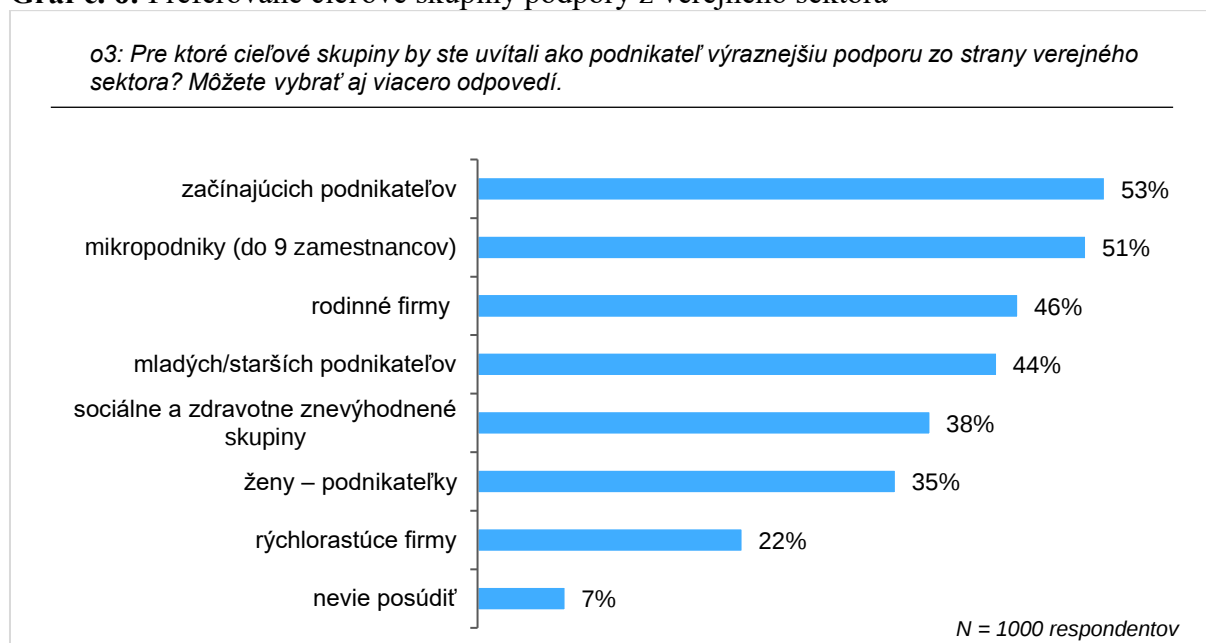
Riadkové %		veľmi dobré	dostatočné	nedostatočné	nevie
Celková vzorka		3,2	29,5	44,6	22,7
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	2,3	20,8	53,6	23,3
	10 až 49 zamestnancov	4,1	37,3	34,7	24,0
	50 až 249 zamestnancov	4,4	41,5	34,6	19,5
Odvetvie	pôdohospodárstvo	2,6	23,7	57,9	15,8
	priemysel	5,6	38,9	38,0	17,6
	stavebníctvo	1,7	28,8	50,0	19,5
	obchod	2,4	26,3	45,8	25,5
	ubytovanie a stravovanie	2,3	23,3	48,8	25,6
	doprava, informácie	2,6	28,9	36,8	31,6
	obchodné služby	2,8	29,7	45,1	22,4
	ostatné služby	8,0	37,3	32,0	22,7
Kraj sídla	Bratislavský kraj	3,9	26,6	45,4	24,1
	Trnavský kraj	2,2	36,3	41,8	19,8
	Trenčiansky kraj	2,3	29,1	50,0	18,6
	Nitriansky kraj	2,6	32,5	51,3	13,7
	Žilinský kraj	0,0	30,5	41,5	28,0
	Banskobystrický kraj	3,2	32,3	45,2	19,4
	Prešovský kraj	8,3	25,0	39,8	26,9
	Košický kraj	1,9	29,5	41,0	27,6
Právna forma firmy	Živnostník	2,4	23,6	50,8	23,2
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	2,6	27,9	45,9	23,6
	Akčiová spoločnosť	8,3	29,2	43,8	18,8
	Iné	5,6	48,8	26,4	19,2
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	14,3	28,6	42,9	14,3
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	4,2	20,0	52,6	23,2
	Expanzia – ďalší rast	1,6	30,8	44,3	23,2
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	3,8	33,0	41,5	21,7
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	0,0	15,5	56,3	28,2
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	12,5	25,0	41,7	20,8
	Od 3 do 5 rokov	2,7	20,7	56,8	19,8
	Od 5 do 10 rokov	4,1	24,6	49,1	22,2
	10 a viac rokov	2,7	32,3	41,6	23,3
Pohlavie	muž	2,5	21,5	53,0	23,0
	žena	4,0	38,5	35,1	22,3
Vek	do 29 rokov	8,1	37,8	40,5	13,5
	30 až 39 rokov	4,2	26,5	47,0	22,3
	40 až 49 rokov	1,9	29,5	42,9	25,6
	50 až 59 rokov	2,6	30,5	45,5	21,4
	60 a viac	3,9	32,4	42,2	21,6

4 Preferované cieľové skupiny podpory z verejného sektora

Podľa názoru približne **polovice oslovených podnikateľov** by podpora zo strany verejného sektora mala výraznejšie smerovať **na podporu podnikania začínajúcich podnikateľov** (53 %) a **do mikropodnikov** (s počtom zamestnancov od 0 do 9).

Výraznejšiu **podporu podnikania rodinných firiem** preferuje, podľa výsledkov prieskumu, 46 % malých a stredných podnikateľov. 44 % oslovených respondentov by podporu smerovalo predovšetkým **pre mladších a starších podnikateľov** (44 %), 38 % pre sociálne a zdravotne znevýhodnené skupiny, viac ako jedna tretina (35 %) pre ženy podnikateľky a viac ako jedna pätina (22 %) pre rýchlorastúce spoločnosti. Preferované zameranie cieľových skupín nevedelo bližšie špecifikovať 7 % respondentov.

Graf č. 6: Preferované cieľové skupiny podpory z verejného sektora

Zdroj: Slovak Business Agency

Druhostupňová analýza odpovedí uvedenej otázky naznačuje, že **výraznejšiu podporu pre začínajúcich podnikateľov uprednostňujú** hlavne **mikropodniky** s 0 až 9 zamestnancami (56 %); firmy so sektorov **stavebníctva** (59 %) a obchodných služieb (55 %); subjekty so sídlom v **Nitrianskom** (59 %) a Prešovskom kraji (57 %). Verejnú podporu pre začínajúcich podnikateľov preferuje tiež 60 % **živnostníkov**; 65 % firiem vo **fáze začiatočného rozvoja**, ale aj 67 % podnikateľských subjektov **mladších ako 3 roky**. Prednosť väčšej podpore pre uvedenú skupinu podnikateľov dávajú najmä respondenti vo veku 30 až 39 rokov (60 %).

Významnejšia **podpora pre mikropodniky zo strany verejného sektora** je preferovaná najmä v prípade zástupcov **samotných mikropodnikov** (62 %); oslovených subjektov, ktoré pôsobia v sektoroch **ubytovanie a stravovanie** (65 %), pôdohospodárstvo (58 %) a obchodné služby (56 %); respondentov z **Nitrianskeho kraja** (57,3 %); firiem **vo fáze začiatočného rozvoja** (63 %) a tých, ktorí **podnikajú 3 až 5, resp. 5 až 10 rokov** (61 %).

Cieľová **skupina rodinných firiem** je z pohľadu ďalšieho smerovania verejnej podpory **dôležitá v prípade zástupcov mikropodnikov** (48 %) a **malých** (47 %) podnikov; firiem **zo**

sektora pôdohospodárstva (53 %), ale i živnostníkov (50 %); podnikateľom so sídlom na území Žilinského kraja (53 %); firmy nachádzajúce sa vo fáze útlmu podnikateľskej aktivity a respondenti, ktorí pôsobia na trhu 5 až 10 rokov.

Intenzívnejšiu verejnú podporu pre skupinu mladých, resp. starších podnikateľov by uvítali hlavne **malé podniky** s 10 až 49 zamestnancami (47 %); firmy pôsobiace v sektore **stavebníctva (51 %), obchodných služieb (51 %) a pôdohospodárstva (50 %)**; subjekty so sídlom v **Bratislavskom (47 %), Prešovskom (46 %) alebo Nitrianskom kraji (46 %); živnostníci (46 %); podnikateľské subjekty vo fáze zrelosti (46 %) a firmy pôsobiace na trhu 5 až 10 rokov (47 %).** Takto cieľenú podporu preferovali prioritne respondenti vo veku do 29 rokov.

Výraznejšiu podporu znevýhodneným skupinám (špecificky zameraných na **sociálne a zdravotne znevýhodnených**) zo strany verejného sektora preferujú v najväčšej miere **malé podniky (43 %); firmy z odvetvia ostatných služieb (51 %) a stavebníctva (42 %) a subjekty sídlia v Bratislavskom (44 %) a Banskobystrickom kraji (41 %).** Takto cieľenú podporu preferovali prioritne predstavitelia **MSP vo fáze začiatočného rozvoja (43 %) a respondenti, ktorí podnikajú 5 až 10 rokov.**

Za smerovanie väčšej verejnej podpory pre skupinu žien – podnikateliek sú najmä **malé podniky (39 %); subjekty z odvetvia obchodných služieb (40 %) a firmy so sídlom v Bratislavskom (39 %) a Žilinskom kraji (38 %).** Verejnú podporu pre ženy – podnikateľky preferuje tiež **38 % živnostníkov; 40 % podnikov vo fáze začiatočného rozvoja a 50 % oslovených MSP, ktorí podnikajú kratšie ako 3 roky.**

Intenzívnejšiu verejnú podporu pre cieľovú skupinu rýchlorastúcich firiem by uvítali hlavne **malé podniky (27 %); podnikateľské subjekty vykonávajúce svoju hlavnú činnosť v odvetví stavebníctva (29 %); respondenti z Nitrianskeho (25 %) a Trnavského kraja (24 %); ďalej spoločnosti s ručením obmedzeným (24 %); firmy vo fáze expanzie (29 %) a oslovení, ktorí podnikajú menej ako 3 roky (25 %).**

Tab. č. 7: Preferované cieľové skupiny podpory z verejného sektora

Riadkové %		začínajúci podnikatelia	mikro-podniky	mladí /starí podnikatelia	ženy – podnikateľky
Celková vzorka		52,8	51,2	43,7	35,2
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	55,9	61,8	42,9	36,3
	10 až 49 zamestnancov	55,0	46,9	46,5	38,7
	50 až 249 zamestnancov	42,0	29,8	42,0	27,8
Odvetvie	pôdohospodárstvo	42,1	57,9	50,0	36,8
	priemysel	50,9	46,3	41,7	32,4
	stavebníctvo	59,3	39,8	50,8	36,4
	obchod	51,8	51,4	37,5	30,3
	ubytovanie a stravovanie	53,5	65,1	38,4	33,7
	doprava, informácie	50,0	44,7	39,5	36,8
	obchodné služby	54,5	55,9	50,7	40,2
	ostatné služby	48,0	41,3	34,7	34,7
Kraj sídla	Bratislavský kraj	56,0	54,6	46,8	39,4
	Trnavský kraj	42,9	45,1	42,9	28,6
	Trenčiansky kraj	55,8	43,0	32,6	30,2
	Nitriansky kraj	59,0	57,3	46,2	34,2
	Žilinský kraj	43,2	50,0	41,5	38,1
	Banskobystrický kraj	51,6	50,5	40,9	37,6
	Prešovský kraj	57,4	51,9	46,3	34,3
	Košický kraj	50,5	48,6	44,8	30,5
Právna forma firmy	Živnostník	60,0	54,8	46,0	38,0
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	53,2	54,9	44,4	35,2
	Akciová spoločnosť	39,6	29,2	41,7	29,2
	Iné	41,6	35,2	36,8	32,0
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	57,1	35,7	21,4	28,6
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	65,3	63,2	40,0	40,0
	Expanzia – ďalší rast	58,4	56,8	42,7	35,1
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	49,6	48,1	45,6	35,2
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	49,5	50,5	40,8	32,0
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	66,7	50,0	41,7	50,0
	Od 3 do 5 rokov	54,1	61,3	37,8	27,9
	Od 5 do 10 rokov	61,4	60,8	46,8	40,9
	10 a viac rokov	50,0	47,3	43,9	34,4
Pohlavie	muž	54,7	56,4	42,8	32,6
	žena	50,6	45,3	44,7	38,1
Vek	do 29 rokov	48,6	27,0	51,4	29,7
	30 až 39 rokov	59,9	59,2	46,7	44,3
	40 až 49 rokov	50,6	51,9	40,6	33,4
	50 až 59 rokov	50,4	48,9	47,0	33,8
	60 a viac	47,1	41,2	33,3	20,6

Pokračovanie tabuľky č. 7

Riadkové %		sociálne a zdravotne znevýhodnené skupiny	rodinné firmy	rýchlorastúce firmy	nevie posúdiť
Celková vzorka		38,1	45,5	22,3	7,4
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	37,2	47,9	20,8	7,3
	10 až 49 zamestnancov	43,2	47,2	26,9	8,9
	50 až 249 zamestnancov	33,7	37,1	20,0	5,9
Odvetvie	pôdohospodárstvo	34,2	52,6	21,1	5,3
	priemysel	41,7	45,4	21,3	7,4
	stavebníctvo	42,4	44,9	28,8	7,6
	obchod	30,7	46,6	19,1	9,6
	ubytovanie a stravovanie	36,0	43,0	22,1	10,5
	doprava, informácie	28,9	36,8	18,4	5,3
	obchodné služby	40,6	46,2	25,2	5,2
	ostatné služby	50,7	44,0	16,0	6,7
Kraj sídla	Bratislavský kraj	43,6	46,5	23,0	8,5
	Trnavský kraj	36,3	42,9	24,2	11,0
	Trenčiansky kraj	26,7	38,4	16,3	8,1
	Nitriansky kraj	32,5	44,4	24,8	5,1
	Žilinský kraj	38,1	52,5	22,0	6,8
	Banskobystrický kraj	40,9	48,4	22,6	6,5
	Prešovský kraj	36,1	44,4	22,2	6,5
	Košický kraj	40,0	42,9	21,0	5,7
Právna forma firmy	Živnostník	41,6	50,0	22,0	6,8
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	35,4	45,8	24,3	7,8
	Akciová spoločnosť	39,6	43,8	14,6	8,3
	Iné	43,2	36,0	16,8	6,4
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	21,4	35,7	21,4	21,4
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	43,2	47,4	21,1	5,3
	Expanzia – ďalší rast	38,9	42,7	28,6	4,3
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	38,5	45,8	20,2	8,0
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	32,0	48,5	24,3	9,7
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	33,3	33,3	25,0	8,3
	Od 3 do 5 rokov	32,4	39,6	16,2	8,1
	Od 5 do 10 rokov	46,8	49,7	24,0	5,8
	10 a viac rokov	37,0	45,8	22,8	7,6
Pohlavie	muž	37,5	47,4	23,8	7,2
	žena	38,7	43,4	20,6	7,7
Vek	do 29 rokov	35,1	32,4	5,4	5,4
	30 až 39 rokov	44,3	50,2	30,7	5,2
	40 až 49 rokov	34,1	40,9	20,5	8,1
	50 až 59 rokov	41,4	46,6	20,3	7,9
	60 a viac	25,5	48,0	15,7	10,8

5 Preferované oblasti smerovania podpory z verejného sektora

Medzi oblasti, do ktorých by malý a stredný podnikatelia **prioritne smerovali podporu z verejného sektora** patrí **zjednodušené zamestnávanie v mikropodnikoch (45 %)**, **zníženie administratívnej a regulačnej záťaž** (40 %) a **vzdelávanie a poradenstvo podnikateľov (38 %)**.

Viac ako jedna tretina (35 %) predstaviteľov malých a stredných podnikov by výraznejšie smerovala podporu do rekvalifikácie zamestnancov. Podporu vykonávania inovačných a výskumných aktivít by preferovalo 31 % respondentov, zavádzanie ekologických produktov a služieb 30 % respondentov, využívanie alternatívnych foriem financovania 27 % respondentov, podporu digitalizácie 26 % respondentov a podporu internacionalizácie len 17 % respondentov. Do iných oblastí by mala byť podpora smerovaná podľa názoru 6 % respondentov.

Graf č. 7: Preferované oblasti smerovania podpory z verejného sektora

Zdroj: Slovak Business Agency

V rámci druhostupňovej analýzy odpovedí uvedenej otázky vyplýva, že **do zjednodušenia zamestnávania v mikropodnikoch** by smerovali výraznejšiu podporu hlavne samotní **zástupcovia mikropodnikov (51 %)**. Ďalej sú to firmy vykonávajúce svoju hlavnú činnosť **v odvetví pôdohospodárstva (53 %)** a **obchodných služieb (50 %)**; firmy so sídlom **v Banskobystrickom kraji (50 %)**; **spoločnosti s ručením obmedzeným (49 %)**; podnikateľské subjekty **vo fáze začiatočného rozvoja (53 %)** alebo **expanzie (50 %)** a respondenti, ktorí na trhu pôsobia od 3 do 5 alebo od 5 do 10 rokov (51 %). **Viac ako polovica respondentov (51 %) patrí do vekovej kategórie 50 až 59 ročných.**

Nepriamu podporu zo strany verejného sektora **formou zníženia administratívnej a regulačnej záťaž** by uvítali **najmä mikro a malé podniky** (zhodne po 44 %); podniky z odvetvia **ubytovanie a stravovanie (43 %)** a **obchodné služby (45 %)**; **živnostníci (46 %)**; respondenti, ktorých firmy sídlia v Žilinskom, Banskobystrickom a Prešovskom kraji (44 %);

d'alej podniky **vo fáze začiatočného rozvoja** (51 %), oslovení respondenti podnikajúci 3 až 5 rokov (43 %), resp. 5 až 10 rokov (46 %).

Do oblasti **vzdelávania a poradenstva** pre podnikateľov by smerovali výraznejšiu podporu **mikropodniky** (39 %); firmy **z odvetvia obchodných služieb** (41 %); respondenti **z Bratislavského kraja** (44 %); **spoločnosti s ručením obmedzeným** (44 %); firmy **vo fáze začiatočného rozvoja** (50 %); oslovení respondenti, ktorí podnikajú **menej ako 3 roky** (54 %).

Výraznejšia **podpora zacielená na rekvalifikáciu zamestnancov** je uprednostňovaná hlavne v prípade **stredných podnikov** (42 %); firiem z odvetvia **obchodných služieb** (41 %); respondentov **z Bratislavského a Banskobystrického kraja** (39 %); spoločností s ručením obmedzeným (36 %).

Intenzívnejšie smerovanie podpory do **inovačných a výskumných aktivít** by očakávali hlavne **malé podniky** (37 %); oslovené MSP z odvetvia **ubytovanie a stravovanie** (41 %) a **obchodné služby** (38 %); firmy so sídlom na území **Bratislavského kraja** (37 %); **akciové spoločnosti** (40 %) a podniky **vo fáze začiatočného rozvoja** (41 %).

Výraznejšiu podporu pre **zavádzanie ekologických produktov a služieb** očakávajú najmä zástupcovia **malých podnikov** (32 %); ďalej podniky pôsobiace **v odvetví obchodných služieb** (36 %); firmy so sídlom **v Bratislavskom** (36 %) a **Banskobystrickom kraji** (33 %); podnikateľské subjekty **vo fáze začiatočného rozvoja** (33 %); podnikajúci menej ako 3 roky.

Za výraznejšiu podporu **využívania alternatívnych foriem financovania** sa vyjadrili hlavne zástupcovia podnikov, ktoré vykonávajú svoju hlavnú činnosť **v odvetví pôdohospodárstvo** (37 %); respondenti **z Bratislavského a Banskobystrického kraja** (29 %); **živnostníci** (30 %).

Významnejšiu **podporu smerujúcu do digitalizácie podnikov** preferujú v najväčšej miere **malé podniky** (32 %); podniky **z odvetvia obchodných služieb** (35 %); respondenti **z Bratislavského a Košického kraja** (31 %); firmy **vo fáze začiatočného rozvoja** (34 %); a zástupcovia podnikov **vo veku do 29 rokov** (41 %).

Výraznejšiu **podporu internacionalizácie** by privítali prioritne **malé podniky** (20 %); firmy nachádzajúce sa **vo fáze začatia podnikateľskej činnosti** (29 %) alebo **vo fáze začiatočného rozvoja** (30 %) a podnikateľské subjekty, ktoré na trhu pôsobia **menej ako 3 roky** (29 %), resp. **3 až 5 rokov** (23 %).

Tab. č. 8: Preferované oblasti smerovania podpory z verejného sektora

Riadkové %		Inovačné a výskumné aktivity	podporu internaciona- lizácie	zjednodušené zamestnávanie v mikropodnikoch
Celková vzorka		31,4	17,1	45,3
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	30,0	18,3	51,3
	10 až 49 zamestnancov	37,3	19,9	41,7
	50 až 249 zamestnancov	27,6	10,3	35,0
Odvetvie	pôdohospodárstvo	36,8	18,4	52,6
	priemysel	31,5	18,5	38,0
	stavebníctvo	20,3	9,3	39,0
	obchod	27,9	17,9	49,0
	ubytovanie a stravovanie	40,7	24,4	45,3
	doprava, informácie	18,9	5,4	43,2
	obchodné služby	37,5	19,3	50,2
	ostatné služby	30,7	13,3	33,3
Kraj sídla	Bratislavský kraj	37,0	19,6	47,3
	Trnavský kraj	29,7	17,6	47,3
	Trenčiansky kraj	30,2	17,4	43,0
	Nitriansky kraj	25,9	17,2	42,2
	Žilinský kraj	32,2	16,1	44,1
	Banskobystrický kraj	31,2	12,9	49,5
	Prešovský kraj	27,8	13,0	44,4
	Košický kraj	28,6	19,0	42,9
Právna forma firmy	Živnostník	28,4	16,8	46,8
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	31,7	19,1	48,5
	Akčiová spoločnosť	39,6	4,2	27,1
	Iné	33,6	13,6	35,2
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	35,7	28,6	21,4
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	41,1	29,5	52,6
	Expanzia – ďalší rast	32,1	19,6	50,0
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	29,9	14,1	44,0
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	30,1	17,5	41,7
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	33,3	29,2	41,7
	Od 3 do 5 rokov	32,4	23,4	50,5
	Od 5 do 10 rokov	29,2	19,3	50,9
	10 a viac rokov	31,8	15,2	43,4
Pohlavie	muž	33,4	16,0	47,0
	žena	29,3	18,4	43,6
Vek	do 29 rokov	24,3	5,4	24,3
	30 až 39 rokov	41,6	27,6	49,0
	40 až 49 rokov	27,4	14,3	45,9
	50 až 59 rokov	28,2	15,8	51,1
	60 a viac	26,5	3,9	26,5

Pokračovanie tabuľky č. 8

Riadkové %		rekvalifikáciu zamestnancov	digitalizáciu podnikov	vzdelávanie a poradenstvo pre podnikateľov
Celková vzorka		35,2	26,4	37,5
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	32,8	24,0	39,1
	10 až 49 zamestnancov	35,1	31,7	37,6
	50 až 249 zamestnancov	41,9	25,6	33,5
Odvetvie	pôdohospodárstvo	34,2	31,6	36,8
	priemysel	34,3	21,3	38,9
	stavebníctvo	34,7	23,7	39,0
	obchod	31,1	23,9	35,9
	ubytovanie a stravovanie	30,2	26,7	36,0
	doprava, informácie	27,0	10,8	29,7
	obchodné služby	41,4	34,7	41,4
	ostatné služby	38,7	20,0	30,7
Kraj sídla	Bratislavský kraj	38,8	30,6	43,8
	Trnavský kraj	37,4	22,0	38,5
	Trenčiansky kraj	27,9	27,9	40,7
	Nitriansky kraj	37,9	29,3	31,9
	Žilinský kraj	31,4	19,5	31,4
	Banskobystrický kraj	38,7	25,8	38,7
	Prešovský kraj	27,8	19,4	36,1
	Košický kraj	36,2	30,5	31,4
Právna forma firmy	Živnostník	33,6	24,8	36,0
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	36,3	28,5	38,4
	Akčiová spoločnosť	27,1	29,2	43,8
	Iné	36,8	19,2	34,4
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	42,9	21,4	42,9
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	40,0	33,7	50,5
	Expanzia – ďalší rast	32,6	27,7	38,6
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	36,4	26,2	36,9
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	28,2	19,4	27,2
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	45,8	25,0	54,2
	Od 3 do 5 rokov	34,2	26,1	42,3
	Od 5 do 10 rokov	37,4	29,2	43,3
	10 a viac rokov	34,5	25,9	34,8
Pohlavie	muž	33,6	28,7	36,2
	žena	37,2	23,9	39,1
Vek	do 29 rokov	40,5	40,5	43,2
	30 až 39 rokov	45,5	35,0	46,9
	40 až 49 rokov	28,0	22,8	32,6
	50 až 59 rokov	33,5	23,3	36,8
	60 a viac	31,4	16,7	26,5

Pokračovanie tabuľky č. 8

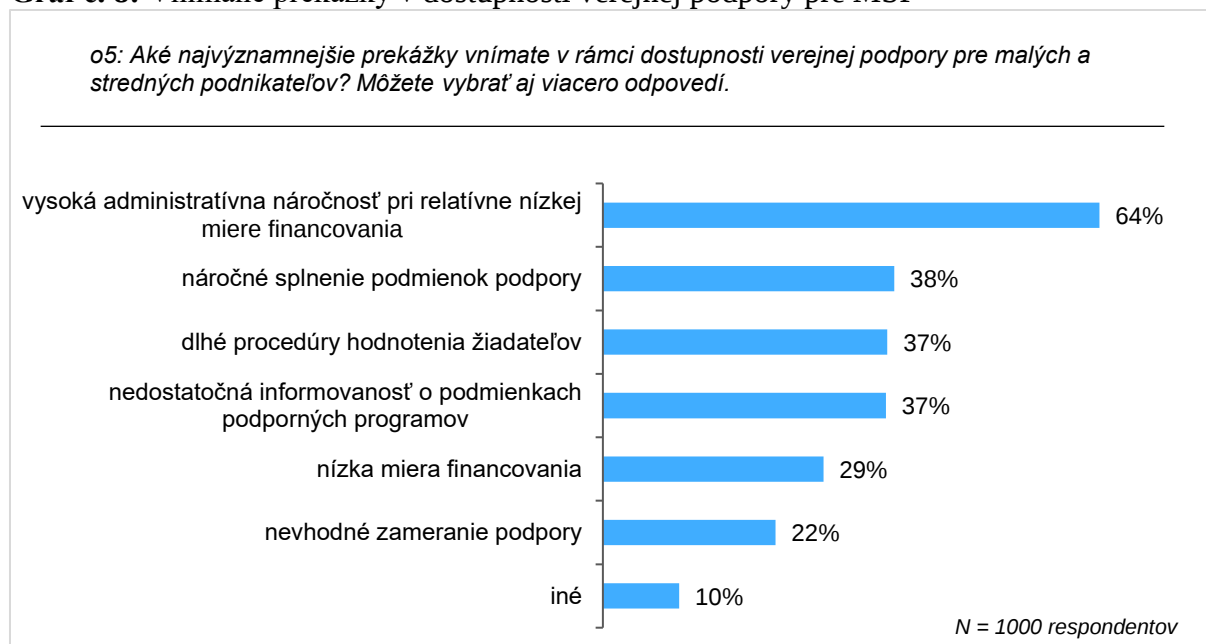
Riadkové %		využívanie alternatívnych foriem financovania	zavádzanie ekologických produktov a služieb	nepriama podpora, zníženie regulačnej záťaže	iné
Celková vzorka		26,6	30,1	40,4	6,1
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	28,8	31,7	43,7	6,9
	10 až 49 zamestnancov	26,2	32,1	43,5	5,5
	50 až 249 zamestnancov	21,7	23,6	28,1	4,9
Odvetvie	pôdohospodárstvo	36,8	34,2	26,3	13,2
	priemysel	26,9	29,6	39,8	5,6
	stavebníctvo	28,0	28,0	40,7	8,5
	obchod	25,9	26,3	39,0	6,4
	ubytovanie a stravovanie	27,9	32,6	43,0	8,1
	doprava, informácie	24,3	24,3	27,0	2,7
	obchodné služby	27,7	35,8	45,3	4,6
	ostatné služby	17,3	24,0	38,7	4,0
Kraj sídla	Bratislavský kraj	29,2	35,9	42,0	4,6
	Trnavský kraj	26,4	22,0	29,7	8,8
	Trenčiansky kraj	22,1	32,6	29,1	5,8
	Nitriansky kraj	23,3	25,9	44,0	6,9
	Žilinský kraj	28,0	28,0	44,1	4,2
	Banskobystrický kraj	29,0	33,3	44,1	3,2
	Prešovský kraj	23,1	25,0	42,6	9,3
	Košický kraj	27,6	29,5	41,9	8,6
Právna forma firmy	Živnostník	30,4	34,8	46,0	6,8
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	27,8	29,6	40,7	6,6
	Akciová spoločnosť	12,5	25,0	27,1	4,2
	Iné	19,2	25,6	33,6	3,2
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	21,4	28,6	21,4	7,1
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	33,7	32,6	50,5	4,2
	Expanzia – ďalší rast	25,0	31,0	42,9	6,0
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	27,2	30,4	39,7	6,1
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	20,4	25,2	34,0	7,8
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	37,5	41,7	33,3	8,3
	Od 3 do 5 rokov	29,7	32,4	43,2	4,5
	Od 5 do 10 rokov	33,9	34,5	46,2	4,1
	10 a viac rokov	24,0	28,3	38,9	6,8
Pohlavie	muž	27,2	30,2	41,9	7,7
	žena	26,1	30,1	38,9	4,3
Vek	do 29 rokov	24,3	37,8	27,0	2,7
	30 až 39 rokov	33,9	40,2	44,8	4,5
	40 až 49 rokov	26,7	25,7	39,7	6,5
	50 až 59 rokov	23,3	28,6	41,0	4,9
	60 a viac	15,7	16,7	34,3	13,7

6 Vnímané prekážky v dostupnosti verejnej podpory pre MSP

Takmer dve tretiny (64 %) malých a stredných podnikateľov vnímajú ako najvýznamnejšiu prekážku v rámci dostupnosti verejnej podpory pre podnikateľov **vysokú administratívnu náročnosť** pri relatívne nízkej miere financovania. Viac ako jedna tretina predstaviteľov malých a stredných podnikov vníma ako prekážku **náročné splnenie podmienok podpory** (38 %), **dlhé procedúry hodnotenia žiadateľov** (37 %) a **nedostatočnú informovanosť o podmienkach podporných programov** (37 %).

Nízka miera financovania predstavuje prekážku v dostupnosti verejnej podpory pre takmer jednu tretinu podnikateľov (29 %) a nevhodné zameranie podpory pre viac ako jednu pätinu podnikateľov (22 %). Iné prekážky v dostupnosti verejnej podpory vníma každý desiaty predstaviteľ malých a stredných podnikov.

Graf č. 8: Vnímané prekážky v dostupnosti verejnej podpory pre MSP

Zdroj: Slovak Business Agency

Vysoká administratívna náročnosť pri relatívne nízkej miere financovania je vnímaná ako významná prekážka pri dostupnosti verejnej podpory najmä z **pohľadu stredných podnikov** (72 %). Túto prekážku intenzívne vnímajú aj firmy pôsobiace v **obchodných službách** (71 %), ďalej MSP so sídlom v **Nitrianskom** (74 %) a **Košickom kraji** (71 %); **akciové spoločnosti** (69 %); firmy nachádzajúce sa vo **fáze začiatočného rozvoja** (71 %) a podnikateľské subjekty, ktoré na trhu aktívne pôsobia **menej ako 3 roky** (83 %). Až 71 % respondentov zároveň patrí do vekovej kategórie **50 až 59 ročných**.

Náročné splnenie podmienok podpory vnímajú ako prekážku hlavne zástupcovia **mikropodnikov** (41 %); firmy vykonávajúce svoju hlavnú činnosť v **doprave a informáciách, obchodných službách a stavebníctve** (42 %); ďalej subjekty z **Nitrianskeho a Banskobystrického kraja** (42 %) a podniky vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (50 %).

Niektoré MSP vidia významnú prekážku v rámci dostupnosti verejnej podpory v **dlhých procedúrach hodnotenia žiadateľov**. Ide najmä o **stredné podniky** (41 %); podniky so

sektorov **pôdohospodárstvo** (45 %) a **obchodné služby** (43 %); podnikateľské subjekty so sídlom v **Žilinskom** (42 %) a **Prešovskom kraji** (41 %); **akciové spoločnosti** (40 %); firmy nachádzajúce sa **vo fáze expanzie** (41 %) a tiež tie subjekty, ktoré vykonávajú podnikateľskú činnosť viac ako 10 rokov.

Nedostatočnú informovanosť o podmienkach podporných programov označili za prekážku hlavne zástupcovia **mikropodnikov** (41 %). Túto prekážku intenzívne vnímajú aj firmy pôsobiace v **obchodných službách** (42 %), ďalej MSP so sídlom v **Bratislavskom a Banskobystrickom kraji** (43 %); firmy nachádzajúce sa **vo fáze začiatočného rozvoja** (46 %) a podnikajúce menej ako 3 roky.

Nízka miera financovania je bariérou efektívnejšieho čerpania podporných programov najmä **pre malé podniky** (31 %); firmy z odvetvia **stavebníctvo** (35 %) a **pôdohospodárstvo** (34 %). V nízkej miere financovania tiež vidia problém firmy so sídlom v **Trenčianskom** (35 %) a **Košickom kraji** (34 %) a podniky **vo fáze začatia podnikateľskej činnosti** (43 %).

Nevhodné zameranie podpory ako prekážku lepšej dostupnosti verejnej podpory vnímajú v najväčšej miere hlavne firmy vykonávajúce svoju hlavnú činnosť v **odvetví obchodných služieb** (27 %); respondenti zo **Žilinského kraja** (29 %); **živnostníci** (25 %) a podnikateľské subjekty **vo fáze útlmu** (32 %).

Tab. č. 9: Vnímané prekážky v dostupnosti verejnej podpory pre MSP

Riadkové %		vysoká administratívna náročnosť pri relatívne nízkej miere financovania	nízka miera financovania	dlhé procedúry hodnotenia žiadateľov
Celková vzorka		64,4	28,6	36,9
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	61,5	27,5	36,8
	10 až 49 zamestnancov	64,2	30,6	33,9
	50 až 249 zamestnancov	72,2	28,8	41,0
Odvetvie	pôdohospodárstvo	68,4	34,2	44,7
	priemysel	68,5	26,9	35,2
	stavebníctvo	57,6	34,7	39,0
	obchod	60,6	24,7	29,9
	ubytovanie a stravovanie	57,0	18,6	31,4
	doprava, informácie	63,2	31,6	39,5
	obchodné služby	70,6	32,2	43,4
	ostatné služby	65,3	28,0	36,0
Kraj sídla	Bratislavský kraj	61,3	25,2	35,1
	Trnavský kraj	64,8	25,3	38,5
	Trenčiansky kraj	61,6	34,9	39,5
	Nitriansky kraj	74,4	28,2	36,8
	Žilinský kraj	63,6	31,4	42,4
	Banskobystrický kraj	60,2	28,0	38,7
	Prešovský kraj	62,0	27,8	40,7
	Košický kraj	70,5	34,3	26,7
Právna forma firmy	Živnostník	60,8	30,4	34,8
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	64,1	27,0	37,8
	Akčiová spoločnosť	68,8	27,1	39,6
	Iné	71,2	32,8	36,0
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	50,0	42,9	21,4
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	70,5	28,4	37,9
	Expanzia – ďalší rast	64,9	25,9	40,5
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	65,7	29,0	36,8
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	52,4	29,1	32,0
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	83,3	29,2	33,3
	Od 3 do 5 rokov	58,6	26,1	36,9
	Od 5 do 10 rokov	67,3	28,1	35,7
	10 a viac rokov	64,0	29,1	37,3
Pohlavie	muž	63,6	27,2	33,0
	žena	65,3	30,2	41,3
Vek	do 29 rokov	67,6	40,5	29,7
	30 až 39 rokov	67,6	30,0	43,6
	40 až 49 rokov	57,1	25,6	33,4
	50 až 59 rokov	71,4	32,0	39,5
	60 a viac	57,8	20,6	24,5

Pokračovanie tabuľky č. 9

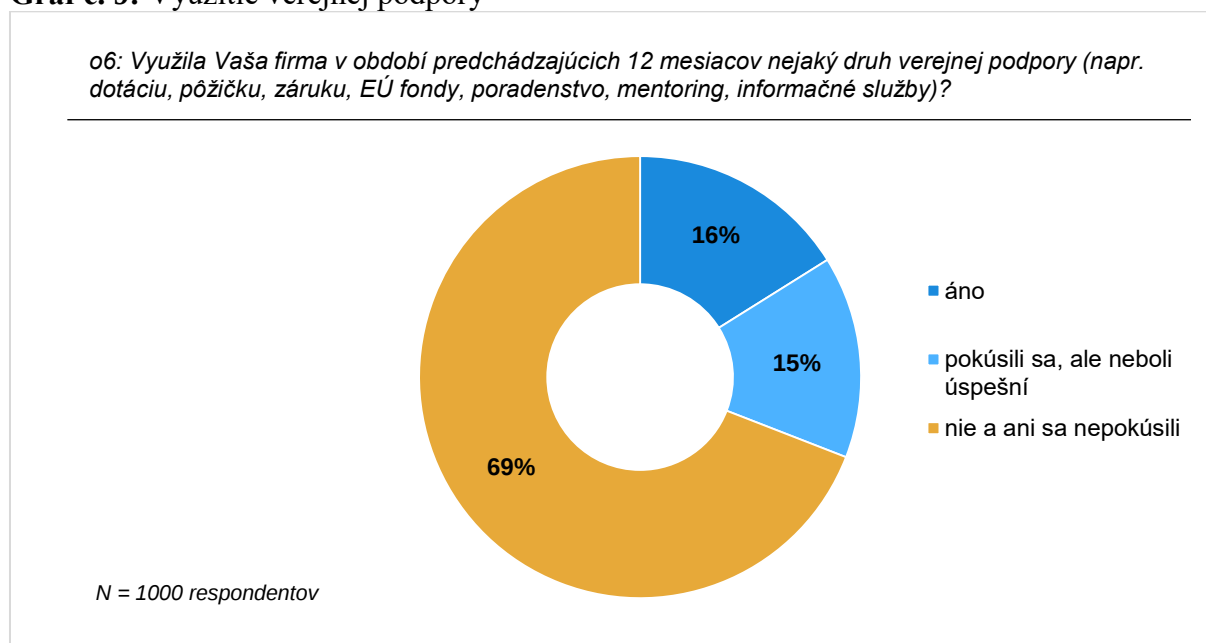
Riadkové %		nedostatočná informovanosť o podmienkach podporných programov	náročné splnenie podmienok podpory	nevhodné zameranie podpory	iné
Celková vzorka		36,7	37,8	22,4	9,9
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	41,4	38,9	23,3	11,6
	10 až 49 zamestnancov	31,7	37,3	22,5	8,9
	50 až 249 zamestnancov	31,2	35,6	20,0	6,8
Odvetvie	pôdohospodárstvo	28,9	36,8	23,7	15,8
	priemysel	37,0	38,9	22,2	3,7
	stavebníctvo	35,6	41,5	22,0	5,1
	obchod	33,9	31,1	19,5	10,4
	ubytovanie a stravovanie	39,5	37,2	20,9	19,8
	doprava, informácie	31,6	42,1	23,7	7,9
	obchodné služby	42,3	41,6	26,6	11,5
	ostatné služby	29,3	37,3	17,3	5,3
Kraj sídla	Bratislavský kraj	42,6	39,4	21,3	10,3
	Trnavský kraj	30,8	39,6	20,9	11,0
	Trenčiansky kraj	31,4	30,2	22,1	7,0
	Nitriansky kraj	37,6	41,9	24,8	12,0
	Žilinský kraj	36,4	38,1	28,8	9,3
	Banskobystrický kraj	43,0	41,9	22,6	7,5
	Prešovský kraj	39,8	36,1	24,1	8,3
	Košický kraj	21,0	31,4	15,2	12,4
Právna forma firmy	Živnostník	42,8	38,0	24,8	7,6
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	36,7	38,5	22,5	12,3
	Akčiová spoločnosť	39,6	31,3	10,4	8,3
	Iné	23,2	36,8	21,6	4,0
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	42,9	50,0	21,4	0,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	46,3	40,0	18,9	11,6
	Expanzia – ďalší rast	35,1	35,1	25,9	11,9
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	36,8	38,8	20,2	8,0
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	29,1	33,0	32,0	17,5
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	62,5	33,3	20,8	0,0
	Od 3 do 5 rokov	39,6	43,2	21,6	16,2
	Od 5 do 10 rokov	40,9	38,6	22,2	9,9
	10 a viac rokov	34,3	36,9	22,6	9,2
Pohlavie	muž	34,9	36,2	23,4	11,5
	žena	38,7	39,6	21,3	8,1
Vek	do 29 rokov	62,2	27,0	24,3	2,7
	30 až 39 rokov	46,0	41,1	25,4	9,8
	40 až 49 rokov	32,5	38,0	18,5	12,7
	50 až 59 rokov	32,0	39,8	21,8	6,4
	60 a viac	26,5	26,5	26,5	13,7

7 Využitie verejnej podpory

Podľa výsledkov prieskumu **16 % malých a stredných podnikateľov využilo v období predchádzajúcich 12 mesiacov nejaký druh verejnej podpory** (napr. dotáciu, pôžičku, záruku, EÚ fondy, poradenstvo, mentoring, informačné služby). Ďalších **15 % malých a stredných podnikateľov sa pokúsilo získať verejnú podporu** pre svoje podnikanie v období predchádzajúcich 12 mesiacov, ale neúspešne. Viac ako dve tretiny (69 %) malých a stredných podnikateľov sa v období predchádzajúcich 12 mesiacov vôbec nepokúsili o získanie verejnej podpory pre ich podnikanie.

V porovnaní s predchádzajúcim prieskumom z roku 2015 možno pozorovať zvýšené využívanie verejných podporných opatrení. V roku 2015 dosiahol podiel MSP využívajúcich verejnú podporu v období predchádzajúcich 24 mesiacov 16 %. V roku 2018 bol uvedený podiel subjektov dosiahnutý za kratšie obdobie 12 mesiacov, čo poukazuje na rastúcu mieru využívania podporných programov.

Graf č. 9: Využitie verejnej podpory

Zdroj: Slovak Business Agency

V rámci druhostupňovej analýzy odpovedí uvedenej otázky vyplýva, že v predchádzajúcich 12 mesiacoch **verejnú podporu využili najčastejšie stredné podniky** (28 %), pričom využitie podpory rástlo úmerne s veľkostnou kategóriou MSP. Podporu zároveň využili aj najmä firmy **zo sektora pôdohospodárstvo** (32 %), **priemysel** (25 %) a **ostatné služby** (25 %); ďalej oslovení z **Prešovského** (26 %) a **Nitrianskeho kraja** (22 %); **akciové spoločnosti** (21 %); podniky **vo fáze zrelosti** (19 %) a respondenti, ktorí podnikajú **viac ako 10 rokov** (18 %).

Neúspešne sa o verejnú podporu uchádzali hlavne MSP pôsobiace v odvetví ubytovanie a stravovanie (20 %) a **priemysel** (17 %); respondenti so sídlom v **Košickom, Trnavskom a Trenčianskom kraji** (20 %); podniky **vo fáze začatia podnikateľskej činnosti** (43 %) a oslovení, ktorí **podnikajú menej ako 3 roky** (21 %).

Podporu **nevyužili a ani o nej neuvažovali** hlavne zástupcovia **mikropodnikov** (76 %) z odvetví ako **stavebníctvo** (79 %) a **obchod** (73 %); podniky z **Bratislavského kraja** (78 %); **živnostníci** (80 %) a firmy **vo fáze expanzie** (75 %).

Tab. č. 10: Využitie verejnej podpory

Riadkové %		áno	nie, ale pokúšali sme sa získať	nie, ani sme sa nepokúšali získať
Celková vzorka		16,1	14,8	69,1
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	9,5	14,3	76,1
	10 až 49 zamestnancov	19,9	15,1	64,9
	50 až 249 zamestnancov	27,8	15,6	56,6
Odvetvie	pôdohospodárstvo	31,6	13,2	55,3
	priemysel	25,0	16,7	58,3
	stavebníctvo	13,6	7,6	78,8
	obchod	11,6	15,9	72,5
	ubytovanie a stravovanie	7,0	19,8	73,3
	doprava, informácie	21,1	15,8	63,2
	obchodné služby	15,4	15,0	69,6
	ostatné služby	25,3	13,3	61,3
Kraj sídla	Bratislavský kraj	7,4	14,9	77,7
	Trnavský kraj	18,7	19,8	61,5
	Trenčiansky kraj	18,6	19,8	61,6
	Nitriansky kraj	22,2	12,8	65,0
	Žilinský kraj	16,1	11,0	72,9
	Banskobystrický kraj	17,2	11,8	71,0
	Prešovský kraj	25,9	10,2	63,9
	Košický kraj	17,1	20,0	62,9
Právna forma firmy	Živnostník	9,2	10,4	80,4
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	12,8	16,6	70,5
	Akciová spoločnosť	20,8	12,5	66,7
	Iné	43,2	16,0	40,8
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	0,0	42,9	57,1
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	13,7	15,8	70,5
	Expanzia – ďalší rast	15,7	9,7	74,6
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	18,7	14,3	67,0
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	5,8	22,3	71,8
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	12,5	20,8	66,7
	Od 3 do 5 rokov	5,4	18,9	75,7
	Od 5 do 10 rokov	15,2	9,9	74,9
	10 a viac rokov	18,2	15,1	66,7
Pohlavie	muž	12,5	14,7	72,8
	žena	20,2	14,9	64,9
Vek	do 29 rokov	10,8	8,1	81,1
	30 až 39 rokov	13,6	13,2	73,2
	40 až 49 rokov	15,3	16,9	67,9
	50 až 59 rokov	18,4	17,7	63,9
	60 a viac	21,6	7,8	70,6

8 Druh využitej verejnej podpory

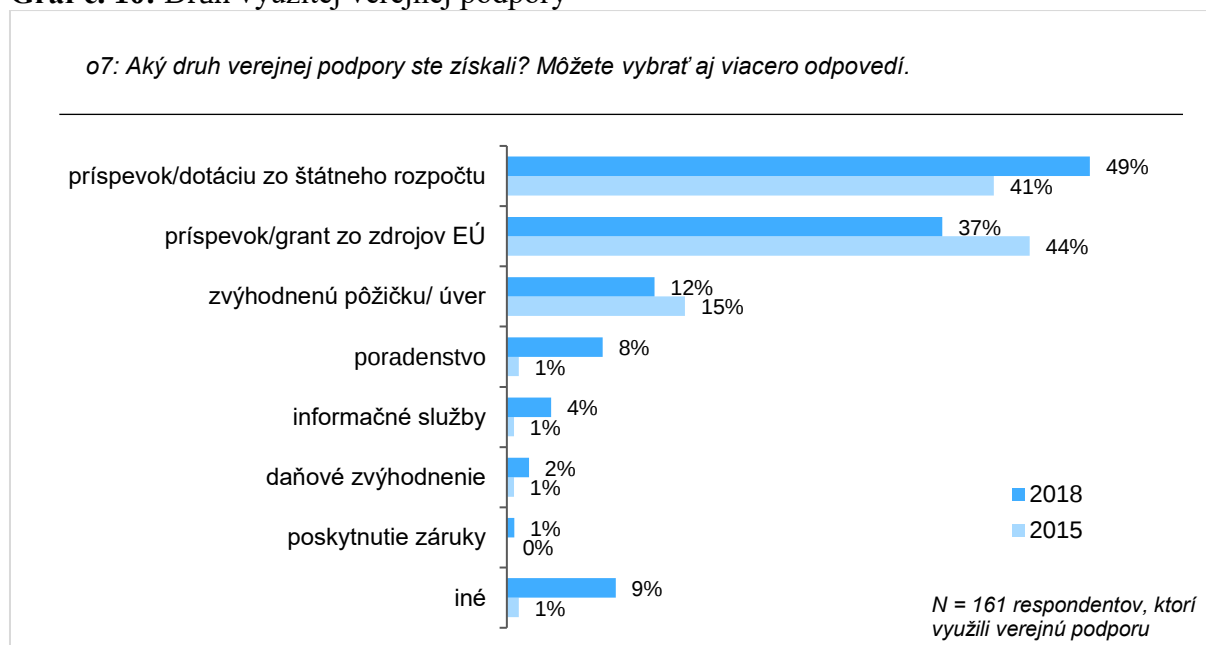
Z malých a stredných podnikateľov, ktorí využili verejnú podporu v období predchádzajúcich 12 mesiacov takmer **polovica (49 %)** získala **príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu**.

Viac ako jedna tretina (37 %) malých a stredných podnikateľov získala **príspevok/grant zo zdrojov EÚ**. **Zvýhodnenú pôžičku/úver čerpalo** podľa výsledkov prieskumu 12 % respondentov. 8 % respondentov uviedlo poradenstvo, 4 % informačné služby, 2 % daňové zvýhodnenie a 1 % poskytnutie záruky.

Iné druhy podpory uviedlo 9 % respondentov.

V porovnaní s predchádzajúcim prieskumom z roku 2015 podnikatelia vo väčšej miere využili príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu, poradenstvo a informačné služby.

Graf č. 10: Druh využitej verejnej podpory

Zdroj: Slovak Business Agency

9 Zameranie získanej podpory podľa oblastí podnikania

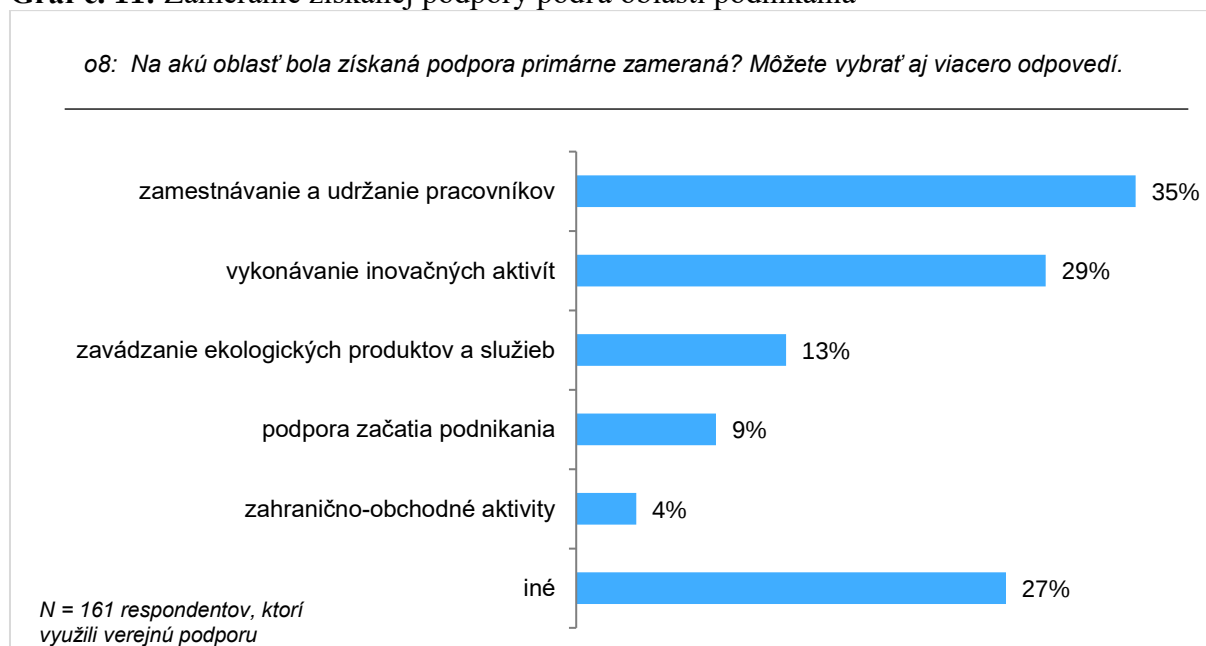
Z podnikateľov, ktorí získali verejnú podporu na svoje podnikanie v období predchádzajúcich 12 mesiacov ich **viac ako jedna tretina (35 %) využila na zamestnávanie a udržanie pracovníkov**. Na podporu **vykonávania inovačných aktivít** bola získaná podpora zameraná v prípade 29 % malých a stredných podnikateľov.

Na **zavádzanie ekologických produktov a služieb** bola podpora primárne využitá v prípade 13 % respondentov. Takmer každý desiaty podnikateľ (9 %) využil získanú podporu vo svojich začiatkoch pri rozbehu podnikania.

Na podporu zahranično-obchodných aktivít bola využitá podpora v prípade 4 % malých a stredných podnikateľov.

Viac ako jedna štvrtina (27 %) respondentov využila získanú podporu na rozvoj iných oblastí ako vzdelávanie, podpora poľnohospodárskej výroby, inovácie a výskum.

Graf č. 11: Zameranie získanej podpory podľa oblastí podnikania

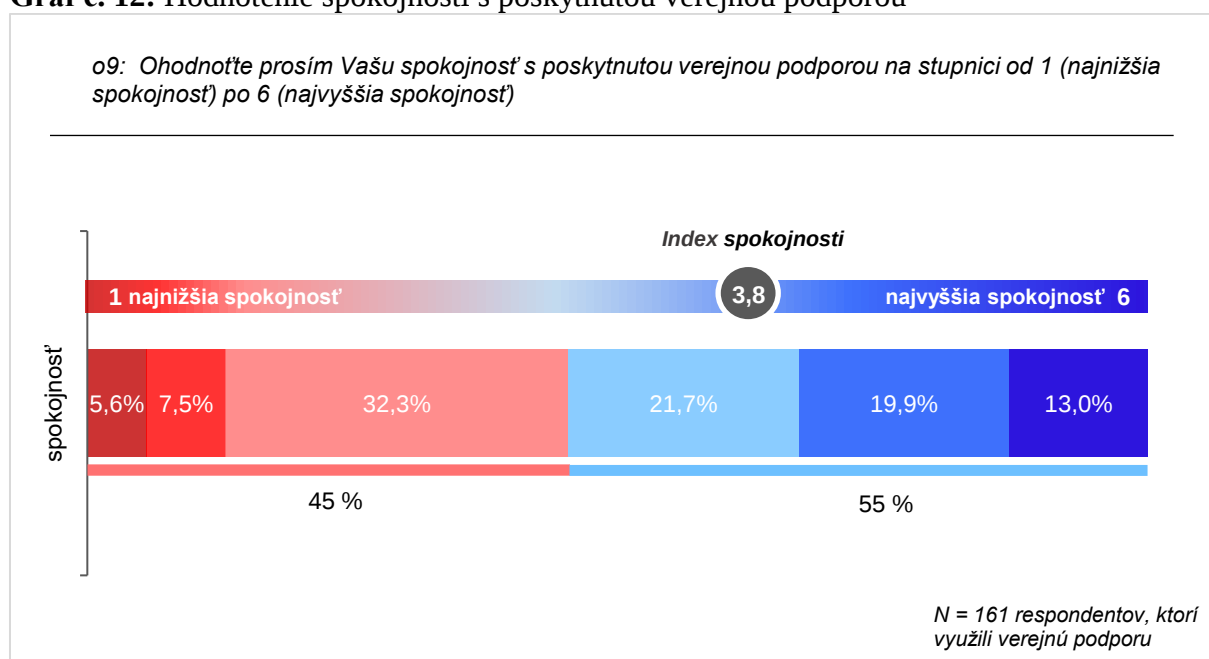
Zdroj: Slovak Business Agency

10 Hodnotenie spokojnosti s poskytnutou verejnou podporou

Podľa vyjadrení predstaviteľov malých a stredných podnikov, ktorí získali verejnú podporu pre svoje podnikanie **celkovo prevláda spokojnosť s poskytnutou podporou**. Podľa hodnotenia výsledkov prieskumu na stupnici od 1 (najnižšia spokojnosť) po 6 (najvyššia spokojnosť) **u 55 % malých a stredných podnikateľov prevláda spokojnosť** (hodnotenie 4 až 6) s poskytnutou podporou, a naopak **u 45 % malých a stredných podnikateľov prevláda nespokojnosť** s verejnou podporou (hodnotenie 1 až 3).

Index spokojnosti malých a stredných podnikateľov s poskytnutou verejnou podporou v roku 2018 dosiahol podľa spracovaných výsledkov prieskumu 3,8 bodu (na stupnici od 1 po 6).¹

Graf č. 12: Hodnotenie spokojnosti s poskytnutou verejnou podporou

Zdroj: Slovak Business Agency

Z hľadiska veľkostných kategórií podnikov platí pravidlo, **čím väčší podnik, tým je spokojnosť s poskytnutou verejnou podporou vyššia**. Prejavuje sa to aj na indexe spokojnosti, ktorý je najnižší (3,7 bodu) v prípade mikropodnikov a naopak, najvyššiu hodnotu (4,0 body) dosahuje index u stredných podnikov. Z regionálneho hľadiska sa spokojnosť MSP s poskytnutou podporou tiež líši. **Najnižšiu spokojnosť s podporou** vyjadrili respondenti z **Banskobystrického kraja** (index spokojnosti 3,3) a **najvyššiu spokojnosť** prezentovali zástupcovia MSP so sídlom na **území Prešovského kraja** (index spokojnosti 4,3).

¹ Výpočet indexu vychádza z percentuálneho zastúpenia jednotlivých odpovedí (napr. hodnotu 6 označilo 30 % respondentov, hodnotu 5 označilo 40 %, atď.). Percentá boli následne prenasobené zodpovedajúcim počtom bodov. Prenásobené hodnoty za všetky odpovede boli v ďalšom kroku sčítané, pričom maximálna možná hodnota je 600. Z dôvodu prevedenia bodov na stupnicu od 1 do 6 bol súčet vydelený hodnotou 100.

11 Dopad verejnej podpory na podnikanie

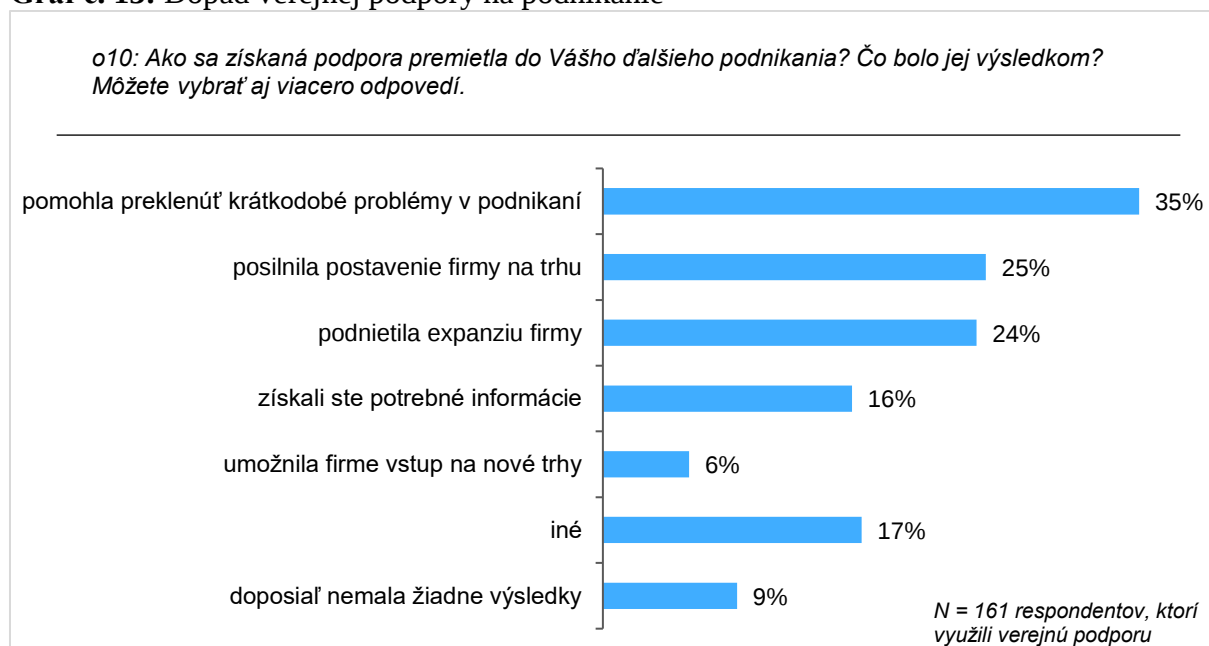
U podnikateľov, ktorí získali verejnú podporu na rozvoj svojho podnikania prevládali pozitívne dopady. Podľa vyjadrenia viac ako **jednej tretiny respondentov (35 %) získaná podpora pomohla preklenúť krátkodobé problémy v podnikaní**.

Štvrtine malých a stredných podnikateľov napomohla získaná podpora **posilniť postavenie firmy na trhu** (25 %) a podnietila jej ďalšiu expanziu (24 %). 16 % podporených firiem získalo prostredníctvom poskytnutej podpory **potrebné informácie**.

Vstúpiť na nové trhy so svojimi výrobkami a službami sa prostredníctvom verejnej podpory podarilo 6 % podporených firiem.

V prípade 17 % respondentov sa verejná podpora premietla v podnikaní iným spôsobom, ako napríklad: podpora inovačného potenciálu firmy, stabilizácia produkcie, udržať zamestnancov a získať nových, či zavedenie separácie odpadu. 9 % respondentov uviedlo, že získaná podpora doposiaľ nemala žiadne výsledky.

Graf č. 13: Dopad verejnej podpory na podnikanie

Zdroj: Slovak Business Agency

12 Hodnotenie trvalej udržateľnosti podporeného projektu (aktivity)

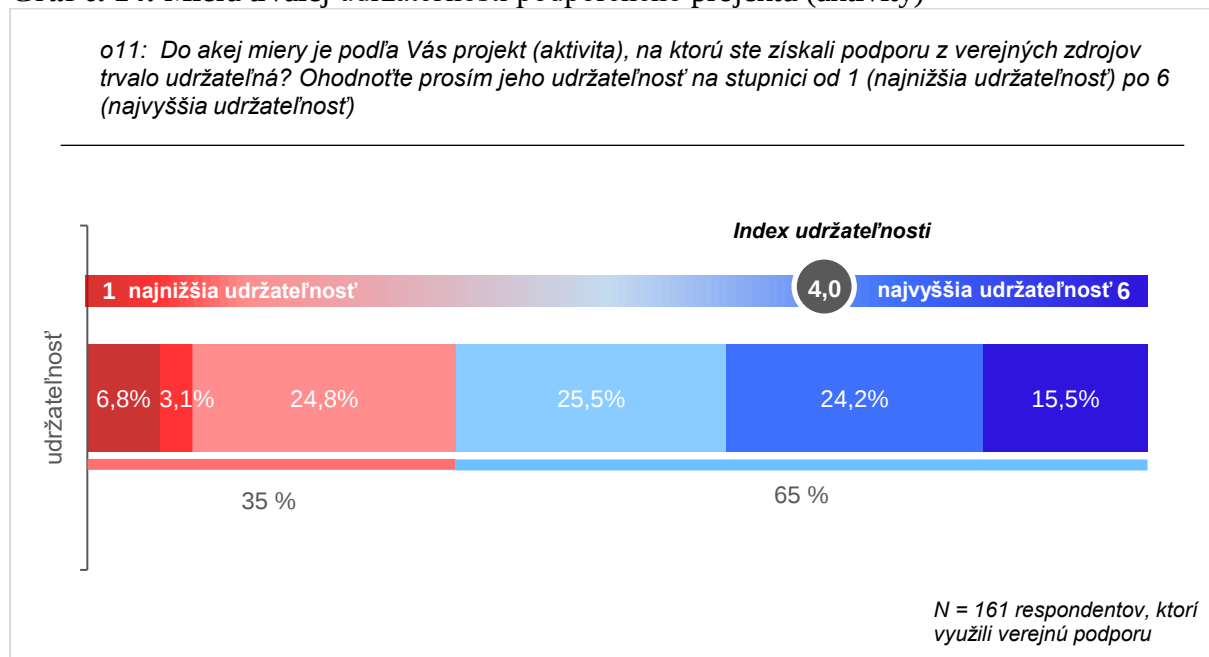
Takmer dve tretiny (65 %) malých a stredných podnikateľov hodnotili projekt/aktivitu, na ktorú získali verejnú podporu ako trvale udržateľnú (bodové hodnotenie od 4 po 6).

Naopak, **viac ako jedna tretina (35 %) podnikateľov deklarovala, že projekt/aktivita, na ktorú získali verejnú podporu bude mať nízku trvalú udržateľnosť (bodové hodnotenie od 1 po 3).**

Index udržateľnosti verejnej podpory podnikania dosiahol v roku 2018 na základe spracovaných výsledkov prieskumu 4,0 bodu (na stupnici od 1 po 6).

Metodika výpočtu indexu udržateľnosti verejnej podpory podnikania zodpovedá konštrukcii indexu spokojnosti malých a stredných podnikateľov s poskytnutou verejnou podporou, ktorý je prezentovaný v predchádzajúcej kapitole 10.

Graf č. 14: Miera trvalej udržateľnosti podporeného projektu (aktivity)

Zdroj: Slovak Business Agency

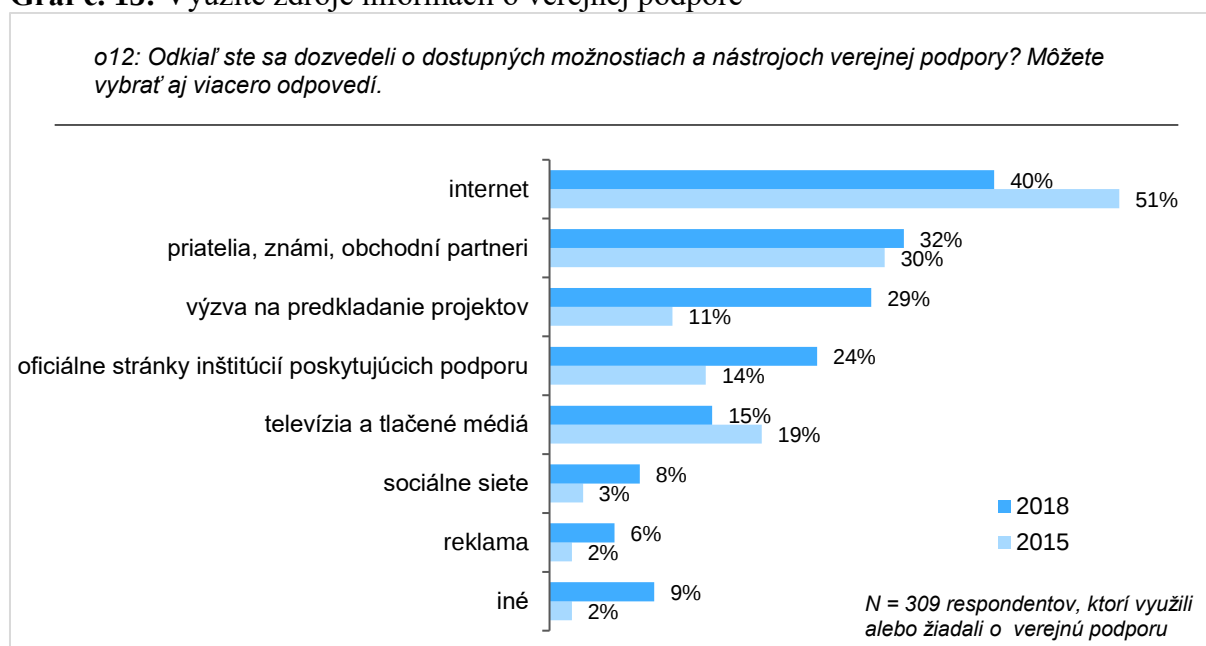
13 Využité zdroje informácií o verejnej podpore

Podnikatelia, ktorí získali alebo sa pokúšali získať verejnú podporu pre svoje podnikanie v období predchádzajúcich dvoch mesiacoch označili **internet (40 %) ako najčastejšie využívaný zdroj informácií o verejnej podpore**. Takmer jedna tretina podnikateľov získala informácie o verejnej podpore od svojich **priateľov, známych a obchodných partnerov** (32 %) a prostredníctvom výzvy na predkladanie projektov (29 %).

Oficiálne stránky inštitúcií poskytujúcich podporu využila takmer jedna štvrtina (24 %) malých a stredných podnikateľov. 15 % malých a stredných podnikateľov využilo **televíziu a tlačené médiá**. V menšej miere daní podnikatelia uviedli sociálne médiá (8 %) a reklamu (6 %). V rámci iných zdrojov respondenti uvádzali napríklad konferenciu, Úrad práce, či Živnostenská komora.

V porovnaní s predchádzajúcim prieskumom je zreteľný nárast využívania výziev na predkladanie projektov, oficiálnych stránok inštitúcií poskytujúcich podporu, sociálnych sietí a reklamy.

Graf č. 15: Využité zdroje informácií o verejnej podpore

Zdroj: Slovak Business Agency

Z druhostupňovej analýzy odpovedí uvedenej otázky vyplýva, že **internet bol preferovaný zdroj informácií o verejnej podpore hlavne medzi mikropodnikmi (45 %); podnikateľské subjekty z odvetvia pôdohospodárstvo (53 %) a obchodné služby (45 %);** respondentmi z Banskobystrického kraja (52 %); firmami vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (67 %) a medzi oslovenými, ktorí majú menej ako 29 rokov (71 %).

Priateľov, známych, obchodných partnerov ako zdroj informácií o verejnej podpore **uprednostňujú najmä mikropodniky (39 %); živnostníci (41 %); podnikateľské subjekty z odvetvia obchodu (41 %);** respondenti z Bratislavského (40 %) a Prešovského kraja (39 %) a firmy vo fáze začiatočného rozvoja (43 %).

Výzvu na predkladanie projektov ako zdroj informácií častejšie uvádzali **zástupcovia stredných podnikov** (51 %); subjekty pôsobiace v odvetví pôdohospodárstvo (59 %) a priemysel (42 %); respondenti z Trnavského (37 %) a Trenčianskeho kraja (36 %); **akciové spoločnosti** (38 %) a **oslovení vo vyšších vekových kategóriách 50 a viac rokov**. Podobne tomu bolo i v prípade využívania oficiálnych stránok inštitúcií, ktoré poskytujú verejnú podporu.

Televízia a tlačené médiá sú preferovaným zdrojom informácií hlavne pre zástupcov MSP z odvetvia pôdohospodárstvo (24 %) a firiem, ktoré sa nachádzajú vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (83 %).

Sociálne siete sú vo väčšej miere využívané ako zdroj informácií **najmä u mladších respondentov do 29 rokov** (29 %); ďalej u oslovených, ktorí **podnikajú menej ako 3 roky** (38 %); a podnikov vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (33 %).

Tab. č. 11: Využitie zdroje informácií o verejnej podpore

Riadkové %		výzva na predkladanie projektov	oficiálne stránky inštitúcií pos. podporu	televízia a tlačové médiá
Celková vzorka		28,8	23,9	14,6
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	15,2	19,2	14,4
	10 až 49 zamestnancov	26,3	23,2	14,7
	50 až 249 zamestnancov	50,6	31,5	14,6
Odvetvie	pôdohospodárstvo	58,8	52,9	23,5
	priemysel	42,2	22,2	15,6
	stavebníctvo	12,0	20,0	16,0
	obchod	13,0	18,8	15,9
	ubytovanie a stravovanie	17,4	17,4	13,0
	doprava, informácie	21,4	28,6	21,4
	obchodné služby	33,3	26,4	12,6
	ostatné služby	41,4	20,7	6,9
Kraj sídla	Bratislavský kraj	23,8	25,4	17,5
	Trnavský kraj	37,1	20,0	22,9
	Trenčiansky kraj	36,4	18,2	12,1
	Nitriansky kraj	34,1	29,3	9,8
	Žilinský kraj	15,6	28,1	18,8
	Banskobystrický kraj	25,9	29,6	7,4
	Prešovský kraj	30,8	20,5	10,3
	Košický kraj	28,2	20,5	15,4
Právna forma firmy	Živnostník	12,2	10,2	8,2
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	22,4	20,6	18,8
	Akčiová spoločnosť	37,5	31,3	12,5
	Iné	52,7	39,2	9,5
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	33,3	0,0	83,3
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	25,0	10,7	14,3
	Expanzia – ďalší rast	29,8	19,1	6,4
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	30,2	28,6	15,1
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	20,7	17,2	10,3
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	25,0	12,5	25,0
	Od 3 do 5 rokov	18,5	18,5	29,6
	Od 5 do 10 rokov	16,3	18,6	7,0
	10 a viac rokov	32,5	26,0	13,9
Pohlavie	muž	21,5	14,6	13,9
	žena	35,2	32,1	15,2
Vek	do 29 rokov	28,6	14,3	28,6
	30 až 39 rokov	28,6	22,1	15,6
	40 až 49 rokov	11,1	18,2	12,1
	50 až 59 rokov	44,8	32,3	15,6
	60 a viac	36,7	23,3	13,3

Pokračovanie tabuľky č. 11

Riadkové %		internet	sociálne siete	reklama
Celková vzorka		39,8	8,1	5,8
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	44,8	8,8	6,4
	10 až 49 zamestnancov	41,1	8,4	7,4
	50 až 249 zamestnancov	31,5	6,7	3,4
Odvetvie	pôdohospodárstvo	52,9	17,6	11,8
	priemysel	40,0	4,4	2,2
	stavebníctvo	28,0	4,0	4,0
	obchod	42,0	8,7	7,2
	ubytovanie a stravovanie	34,8	8,7	8,7
	doprava, informácie	35,7	14,3	7,1
	obchodné služby	44,8	10,3	5,7
	ostatné služby	27,6	0,0	3,4
Kraj sídla	Bratislavský kraj	42,9	15,9	6,3
	Trnavský kraj	42,9	8,6	5,7
	Trenčiansky kraj	27,3	6,1	3,0
	Nitriansky kraj	34,1	12,2	12,2
	Žilinský kraj	43,8	0,0	3,1
	Banskobystrický kraj	51,9	7,4	3,7
	Prešovský kraj	38,5	2,6	0,0
	Košický kraj	38,5	5,1	10,3
Právna forma firmy	Živnostník	34,7	0,0	4,1
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	44,1	11,2	7,6
	Akčiová spoločnosť	31,3	0,0	0,0
	Iné	35,1	8,1	4,1
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	66,7	33,3	0,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	28,6	7,1	0,0
	Expanzia – ďalší rast	42,6	10,6	10,6
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	38,2	6,0	5,5
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	51,7	13,8	6,9
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	50,0	37,5	0,0
	Od 3 do 5 rokov	51,9	11,1	3,7
	Od 5 do 10 rokov	27,9	9,3	7,0
	10 a viac rokov	40,3	6,5	6,1
Pohlavie	muž	43,1	8,3	6,3
	žena	37,0	7,9	5,5
Vek	do 29 rokov	71,4	28,6	0,0
	30 až 39 rokov	40,3	11,7	9,1
	40 až 49 rokov	41,4	8,1	6,1
	50 až 59 rokov	41,7	5,2	2,1
	60 a viac	20,0	3,3	10,0

Pokračovanie tabuľky č. 11

Riadkové %		priatelia, známi, obchodní partneri	iné
Celková vzorka		31,7	8,4
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	39,2	10,4
	10 až 49 zamestnancov	32,6	6,3
	50 až 249 zamestnancov	20,2	7,9
Odvetvie	pôdohospodárstvo	29,4	0,0
	priemysel	31,1	11,1
	stavebníctvo	32,0	20,0
	obchod	40,6	5,8
	ubytovanie a stravovanie	30,4	13,0
	doprava, informácie	21,4	7,1
	obchodné služby	32,2	5,7
	ostatné služby	17,2	10,3
Kraj sídla	Bratislavský kraj	39,7	4,8
	Trnavský kraj	31,4	2,9
	Trenčiansky kraj	27,3	6,1
	Nitriansky kraj	34,1	9,8
	Žilinský kraj	34,4	12,5
	Banskobystrický kraj	22,2	7,4
	Prešovský kraj	38,5	5,1
	Košický kraj	17,9	20,5
Právna forma firmy	Živnostník	40,8	12,2
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	35,3	8,2
	Akciová spoločnosť	31,3	0,0
	Iné	17,6	8,1
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	16,7	0,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	42,9	10,7
	Expanzia – ďalší rast	36,2	6,4
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	29,1	9,5
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	34,5	3,4
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	25,0	12,5
	Od 3 do 5 rokov	44,4	7,4
	Od 5 do 10 rokov	37,2	16,3
	10 a viac rokov	29,4	6,9
Pohlavie	muž	36,1	8,3
	žena	27,9	8,5
Vek	do 29 rokov	28,6	0,0
	30 až 39 rokov	31,2	10,4
	40 až 49 rokov	34,3	11,1
	50 až 59 rokov	35,4	4,2
	60 a viac	13,3	10,0

14 Druh verejnej podpory, o ktorú žiadali neúspešní žiadatelia

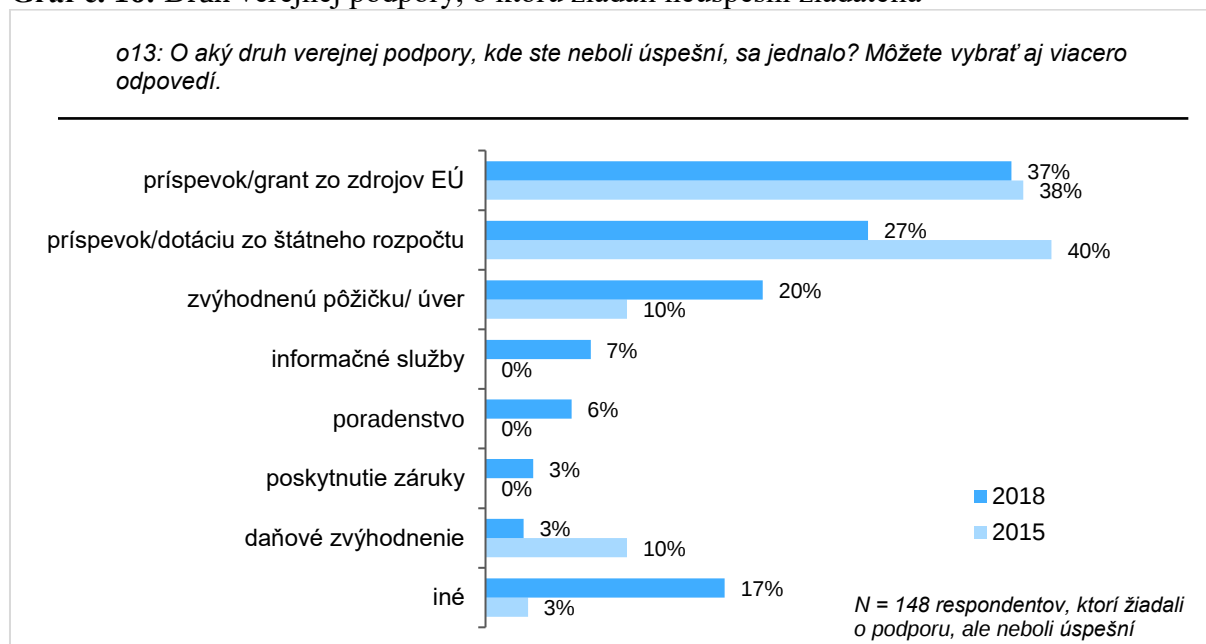
Malí a strední podnikatelia, ktorí neboli úspešní pri uchádzaní sa o verejnú podporu najčastejšie uvádzali, že sa pokúsili získať **príspevok/grant zo zdrojov EÚ** (37 %).

Viac ako jedna štvrtina respondentov (27 %) uviedla, že sa pokúšali získať **príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu**.

Zvýhodnenú pôžičku/úver (20 %) sa pokúsila získať jedna pätina neúspešných žiadateľov o verejnú podporu. 7 % z neúspešných žiadateľov sa pokúsilo získať informačné služby, 6 % poradenstvo a 3 % záruku a daňové zvýhodnenie.

V rámci odpovedí iné boli uvádzané podporné opatrenia ako napríklad: podpora vytvárania nových pracovných miest, podpora technologických zlepšení výroby, podpora technologického vybavenia, či podpora mladých farmárov.

Graf č. 16: Druh verejnej podpory, o ktorú žiadali neúspešní žiadatelia

Zdroj: Slovak Business Agency

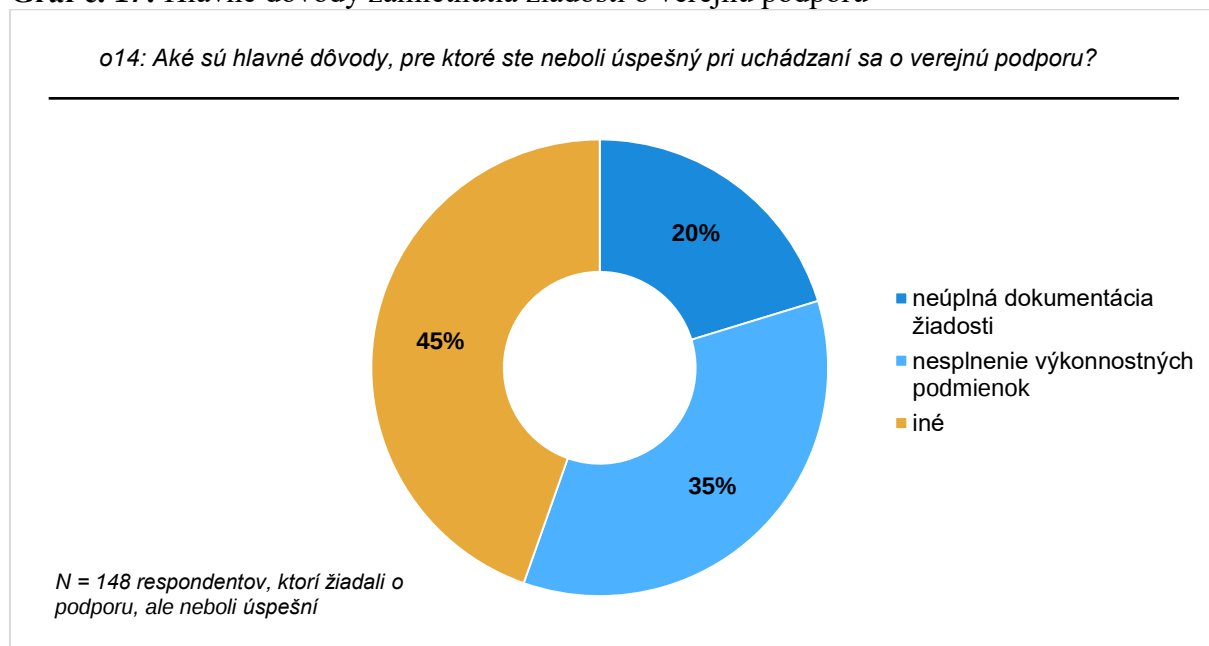
15 Hlavné dôvody zamietnutia žiadosti o verejnú podporu

Najčastejším dôvodom, pre ktorý malí a strední podnikatelia neuspeli so svojou žiadosťou o získanie verejnej podpory **bolo nesplnenie výkonnostných podmienok** (35 %).

Neúplná dokumentácia žiadosti bola dôvodom zamietnutia žiadosti o verejnú podporu podľa názoru jednej pätiny respondentov (20 %).

Iné dôvody zamietnutia žiadostí uviedlo 45 % respondentov, pričom uvádzané boli napríklad: administratívne problémy, nesplnenie požadovaných termínov, nedostatok finančných zdrojov, či vysoké náklady.

Graf č. 17: Hlavné dôvody zamietnutia žiadosti o verejnú podporu

Zdroj: Slovak Business Agency

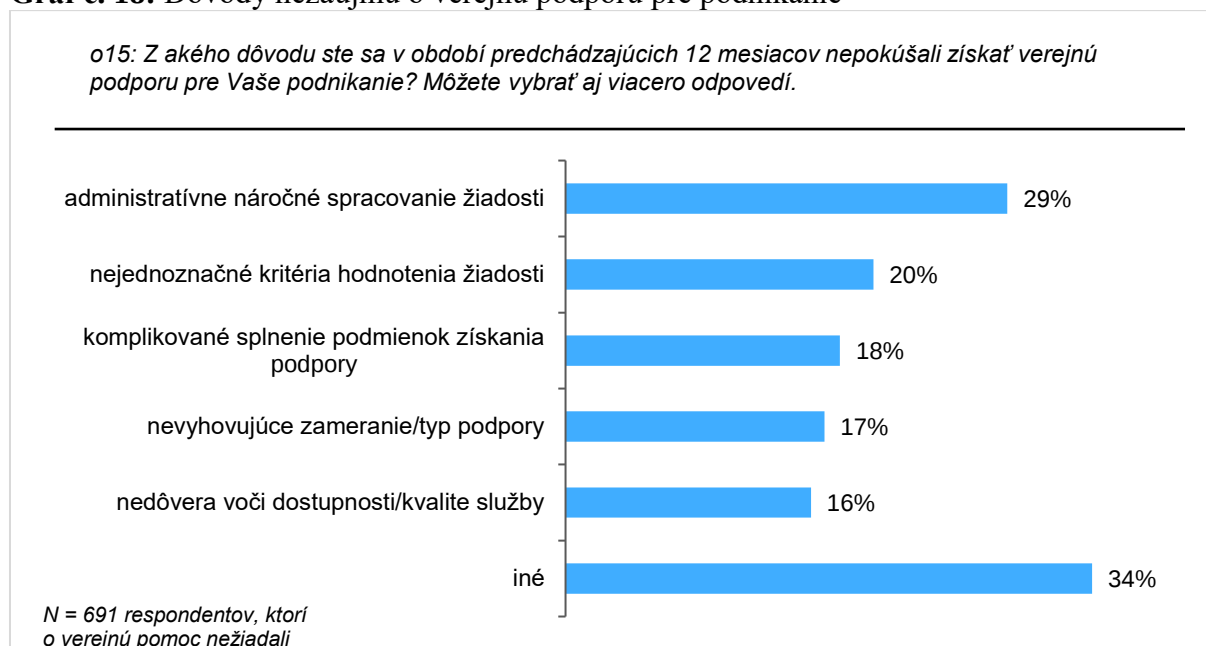
16 Dôvody nezáujmu o verejnú podporu pre podnikanie

Administratívne náročné spracovanie žiadosti o verejnú podporu bol najčastejšie uvádzaným dôvodom nezáujmu o verejnú podporu pre podnikanie. V prieskume ho uviedla takmer jedna tretina respondentov (29 %), ktorí sa v období predchádzajúcich 12 mesiacov nepokúšali získať verejnú podporu pre podnikanie.

Nejednoznačné kritériá hodnotenia žiadosti bol dôvod, pre ktorý sa jedna pätina (20 %) malých a stredných podnikateľov neuchádzala o verejnú podporu. Ďalších 18 % respondentov uvádzali ako dôvod, pre ktorý sa neuchádzali o verejnú podporu podnikania komplikované plnenie podmienok získania podpory, 17 % respondentov uviedlo nevyhovujúce zameranie/typ podpory a 16 % nedôveru voči dostupnosti/kvalite služby.

Iné dôvody nezáujmu o verejnú podporu pre podnikanie uviedla jedna tretina respondentov (34 %), pričom najčastejšie uvádzané boli: podpora nebola potrebná (13,6 %), slabá informovanosť (3,9 %), či korupcia (1 %).

Graf č. 18: Dôvody nezáujmu o verejnú podporu pre podnikanie

Zdroj: Slovak Business Agency

Administratívne náročné spracovanie žiadostí ako významný dôvod nezapojenia sa do verejnej podpory vnímajú najmä **stredné podniky** (34 %); MSP z odvetvia **doprava, informácie** (46 %) a **priemysel** (35 %); spoločností s ručením obmedzeným (30 %) a podniky vo fáze útlmu podnikateľskej činnosti (34 %).

Nejednoznačné kritériá hodnotenia žiadostí sú dôvodom pre nevyužívanie verejnej podpory hlavne pre **malé podniky** (25 %); podnikateľské subjekty **so sektora obchodných služieb a stavebníctva** (23 %); firmy nachádzajúce sa **vo fáze útlmu** podnikateľskej činnosti; a respondenti vo veku 40 až 49 rokov (26 %).

Komplikované splnenie podmienok získania podpory negatívne ovplyvňuje ochotu uchádzať sa o verejnú podporu pre podnikanie najmä v prípade zástupcov

mikropodnikov (21 %); podnikateľské subjekty vykonávajúce svoju hlavnú činnosť v odvetví stavebníctva (24 %); respondentov z Košického kraja (24 %), firmy vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (50 %) a tiež tých, ktorí podnikajú kratšie ako 3 roky (31 %).

Z postojov MSP vyplýva, že **nevyhovujúce zameranie alebo typ podpory odrádza od účasti na podporných programoch v najväčšej miere malé podniky** (19 %); firmy zo sektorov pôdohospodárstvo a stavebníctvo (25 %); predstaviteľov akciových spoločností (28 %); a firiem nachádzajúcich sa vo fáze expanzie (23 %).

Všeobecná **nedôvera voči dostupnosti a kvalite služby** predstavovala dôležitý faktor pre neúčast' na programoch verejnej podpory najmä z pohľadu zástupcov **mikropodnikov** (20 %); firiem **z odvetvia stavebníctvo** (23 %); oslovených z Banskobystrického kraja (21 %), **živnostníkov** (19 %); respondentov mladších ako 29 rokov (27 %); a podnikov vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (38 %).

Tab. č. 12: Dôvody nezájmu o verejnú podporu pre podnikanie

Riadkové %		administratívne náročné spracovanie žiadosti	komplikované splnenie podmienok získania podpory	nevyhovujúce zameranie/typ podpory
Celková vzorka		28,7	17,8	16,8
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	27,6	20,6	17,0
	10 až 49 zamestnancov	28,0	14,3	18,9
	50 až 249 zamestnancov	33,6	13,8	12,9
Odvetvie	pôdohospodárstvo	30,0	5,0	25,0
	priemysel	34,9	19,0	9,5
	stavebníctvo	28,0	23,7	24,7
	obchod	28,0	18,1	15,4
	ubytovanie a stravovanie	17,5	14,3	11,1
	doprava, informácie	45,8	12,5	8,3
	obchodné služby	30,2	18,6	21,1
	ostatné služby	23,9	13,0	6,5
Kraj sídla	Bratislavský kraj	28,8	17,4	20,5
	Trnavský kraj	20,0	5,5	16,4
	Trenčiansky kraj	37,7	22,6	24,5
	Nitriansky kraj	25,0	14,5	5,3
	Žilinský kraj	29,1	17,4	15,1
	Banskobystrický kraj	27,3	19,7	21,2
	Prešovský kraj	33,3	21,7	15,9
	Košický kraj	28,8	24,2	10,6
Právna forma firmy	Živnostník	26,9	17,9	13,4
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	30,2	19,4	18,2
	Akčiová spoločnosť	25,0	3,1	28,1
	Iné	26,0	14,0	12,0
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	12,5	50,0	12,5
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	25,4	25,4	16,4
	Expanzia – ďalší rast	30,4	21,7	23,2
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	28,0	14,6	14,1
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	33,8	17,6	20,3
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	50,0	31,3	12,5
	Od 3 do 5 rokov	28,6	23,8	20,2
	Od 5 do 10 rokov	31,3	20,3	14,8
	10 a viac rokov	27,3	15,6	16,9
Pohlavie	muž	28,5	18,9	16,1
	žena	28,9	16,4	17,8
Vek	do 29 rokov	23,3	13,3	6,7
	30 až 39 rokov	34,3	22,4	23,8
	40 až 49 rokov	27,3	16,7	13,4
	50 až 59 rokov	25,4	19,5	19,5
	60 a viac	26,4	5,6	4,2

Pokračovanie tabuľky č. 12

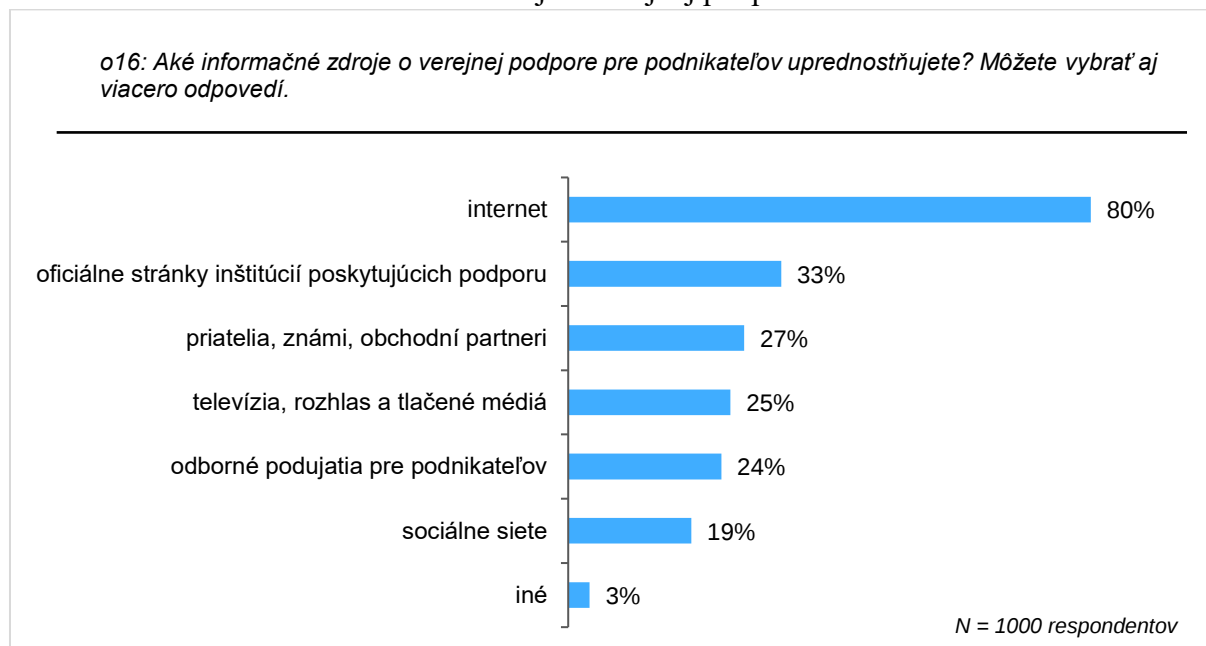
Riadkové %		nedôvera voči dostupnosti/ kvalite služby	nejednoznačné kritéria hodnotenia žiadosti	iné
Celková vzorka		15,9	20,0	34,1
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	20,1	19,5	37,8
	10 až 49 zamestnancov	10,9	25,1	30,3
	50 až 249 zamestnancov	9,5	13,8	26,7
Odvetvie	pôdohospodárstvo	20,0	15,0	40,0
	priemysel	14,3	17,5	30,2
	stavebníctvo	22,6	22,6	29,0
	obchod	12,6	19,2	35,2
	ubytovanie a stravovanie	12,7	17,5	39,7
	doprava, informácie	8,3	16,7	37,5
	obchodné služby	19,6	22,6	33,7
	ostatné služby	8,7	17,4	34,8
Kraj sídla	Bratislavský kraj	15,1	21,5	31,5
	Trnavský kraj	20,0	12,7	41,8
	Trenčiansky kraj	17,0	30,2	30,2
	Nitriansky kraj	17,1	9,2	40,8
	Žilinský kraj	10,5	17,4	41,9
	Banskobystrický kraj	21,2	22,7	28,8
	Prešovský kraj	17,4	23,2	30,4
	Košický kraj	13,6	22,7	30,3
Právna forma firmy	Živnostník	19,4	18,9	36,8
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	16,2	19,9	34,6
	Akciová spoločnosť	12,5	18,8	25,0
	Iné	2,0	26,0	24,0
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	37,5	12,5	37,5
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	23,9	19,4	31,3
	Expanzia – ďalší rast	14,5	21,7	31,2
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	13,4	18,9	35,0
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	23,0	24,3	36,5
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	12,5	12,5	18,8
	Od 3 do 5 rokov	27,4	31,0	27,4
	Od 5 do 10 rokov	14,1	13,3	38,3
	10 a viac rokov	14,5	20,1	34,6
Pohlavie	muž	19,2	20,5	34,7
	žena	11,8	19,4	33,2
Vek	do 29 rokov	26,7	13,3	20,0
	30 až 39 rokov	19,0	18,6	31,0
	40 až 49 rokov	14,4	25,8	34,0
	50 až 59 rokov	14,8	17,2	34,3
	60 a viac	9,7	16,7	48,6

17 Preferované informačné zdroje o verejnej podpore

Podľa názoru štyroch pätín (80 %) malých a stredných podnikateľov je **internet najviac preferovaným informačným zdrojom** o verejnej podpore pre podnikateľov. **Oficiálne stránky inštitúcií poskytujúcich podporu** preferuje ako informačný zdroj jedna tretina (33 %) malých a stredných podnikateľov.

Približne jedna štvrtina respondentov uviedla ako preferovaný informačný zdroj **priateľov, známych a obchodných partnerov** (27 %), **televíziu, rozhlas a tlačené médiá** 25 % a **odborné podujatia pre podnikateľov** (24 %). **Sociálne siete** uviedla ako preferovaný informačný zdroj o verejnej podpore takmer jedna pätina (19 %) respondentov.

Graf č. 19: Preferované informačné zdroje o verejnej podpore

Zdroj: Slovak Business Agency

Internet, ako informačný zdroj o verejnej podpore, preferujú hlavne oslovení zástupcovia MSP z odvetvia ubytovanie a stravovanie (86 %) a stavebníctva (83 %); podniky nachádzajúce sa vo fáze začiatočného rozvoja (87 %) a respondenti podnikajúci od 5 do 10 rokov.

Oficiálne stránky inštitúcií poskytujúcich podporu sú relevantným zdrojom informácií najmä pre malých (40 %) a stredných podnikateľov (39 %), predstaviteľov akciových spoločností (46 %); a zároveň pre mladších respondentov do 29 rokov (43 %) a firmy, ktoré na trhu pôsobia menej ako 3 roky.

Osobné kontakty (priatelia, známi alebo obchodní partneri) sú dôležité informačné zdroje hlavne pre začínajúcich podnikateľov (43 %); respondentov, ktorí podnikajú menej ako 3 roky (33 %); ďalej pre mladých do 29 rokov (46 %); a podniky v obchodných službách (35 %).

Z odpovedí respondentov tiež vyplýva, že **televízia, rozhlas a tlačené médiá** sú preferované najmä v skupine MSP z odvetvia pôdohospodárstvo (34 %) a stavebníctvo (31 %); živnostníkov (28 %); podnikov vo fáze začiatočného rozvoja (27 %); a respondentov vo veku 50 až 59 rokov.

Z informačných zdrojov sú **odborné podujatia pre podnikateľov** preferované hlavne medzi strednými podnikmi (28 %); predstaviteľmi akciových spoločností (33 %); podnikmi v odvetví obchodných služieb (29 %); a firmami, ktoré sa nachádzajú vo fáze expanzie (33 %).

Tab. č. 13: Preferované informačné zdroje o verejnej podpore

Riadkové %		internet	televízia, rozhlas a tlačené médiá	sociálne siete
Celková vzorka		80,2	24,9	18,9
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	80,9	25,2	20,0
	10 až 49 zamestnancov	79,0	26,9	19,2
	50 až 249 zamestnancov	80,0	21,5	15,6
Odvetvie	pôdohospodárstvo	81,6	34,2	23,7
	priemysel	80,6	29,6	17,6
	stavebníctvo	83,1	30,5	16,9
	obchod	77,3	22,7	19,9
	ubytovanie a stravovanie	86,0	19,8	18,6
	doprava, informácie	65,8	18,4	13,2
	obchodné služby	82,9	22,7	20,3
	ostatné služby	74,7	29,3	16,0
Kraj sídla	Bratislavský kraj	81,2	23,8	23,8
	Trnavský kraj	78,0	23,1	20,9
	Trenčiansky kraj	76,7	24,4	14,0
	Nitriansky kraj	80,3	23,9	15,4
	Žilinský kraj	78,0	24,6	17,8
	Banskobystrický kraj	80,6	22,6	15,1
	Prešovský kraj	84,3	28,7	17,6
	Košický kraj	80,0	29,5	18,1
Právna forma firmy	Živnostník	81,2	28,0	19,2
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	82,3	24,4	20,5
	Akciová spoločnosť	68,8	20,8	12,5
	Iné	72,8	22,4	13,6
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	71,4	14,3	28,6
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	87,4	27,4	29,5
	Expanzia – ďalší rast	83,2	20,0	23,2
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	80,1	26,0	15,8
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	69,9	26,2	18,4
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	79,2	25,0	25,0
	Od 3 do 5 rokov	82,0	24,3	26,1
	Od 5 do 10 rokov	84,2	23,4	25,1
	10 a viac rokov	79,0	25,4	16,0
Pohlavie	muž	81,1	24,3	19,2
	žena	79,1	25,5	18,5
Vek	do 29 rokov	73,0	24,3	18,9
	30 až 39 rokov	84,3	22,3	25,4
	40 až 49 rokov	80,8	25,3	19,8
	50 až 59 rokov	78,6	28,6	15,0
	60 a viac	73,5	21,6	7,8

Pokračovanie tabuľky č. 13

Riadkové %		oficiálne stránky inštitúcií	odborné podujatia	priatelia, známi, obchodní partneri	iné
Celková vzorka		32,7	23,5	27,0	3,3
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	26,7	21,6	27,1	4,6
	10 až 49 zamestnancov	39,9	23,6	28,4	1,5
	50 až 249 zamestnancov	38,5	28,3	24,9	2,4
Odvetvie	pôdohospodárstvo	39,5	28,9	31,6	5,3
	priemysel	33,3	22,2	29,6	5,6
	stavebníctvo	23,7	20,3	24,6	1,7
	obchod	29,9	19,5	23,5	3,2
	ubytovanie a stravovanie	33,7	22,1	23,3	3,5
	doprava, informácie	31,6	26,3	23,7	0,0
	obchodné služby	36,0	29,0	32,5	3,5
	ostatné služby	38,7	20,0	21,3	2,7
Kraj sídla	Bratislavský kraj	36,9	25,2	28,0	3,9
	Trnavský kraj	18,7	13,2	22,0	5,5
	Trenčiansky kraj	23,3	19,8	25,6	1,2
	Nitriansky kraj	30,8	23,9	20,5	3,4
	Žilinský kraj	35,6	23,7	28,0	5,1
	Banskobystrický kraj	34,4	18,3	26,9	1,1
	Prešovský kraj	33,3	25,9	27,8	2,8
	Košický kraj	38,1	32,4	35,2	1,9
Právna forma firmy	Živnostník	23,2	20,0	26,4	3,6
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	31,4	23,1	28,2	3,5
	Akciová spoločnosť	45,8	33,3	20,8	2,1
	Iné	52,8	28,8	24,8	2,4
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	35,7	14,3	42,9	7,1
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	28,4	26,3	24,2	1,1
	Expanzia – ďalší rast	33,5	33,0	30,3	3,8
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	32,8	21,7	26,2	3,2
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	34,0	15,5	26,2	4,9
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	45,8	37,5	33,3	4,2
	Od 3 do 5 rokov	26,1	22,5	26,1	3,6
	Od 5 do 10 rokov	32,2	22,8	28,7	3,5
	10 a viac rokov	33,4	23,3	26,5	3,2
Pohlavie	muž	27,2	21,1	25,3	5,1
	žena	38,9	26,2	28,9	1,3
Vek	do 29 rokov	43,2	29,7	45,9	0,0
	30 až 39 rokov	33,1	24,7	27,5	2,8
	40 až 49 rokov	27,6	21,1	26,6	3,9
	50 až 59 rokov	37,6	25,2	28,6	2,3
	60 a viac	30,4	20,6	15,7	6,9

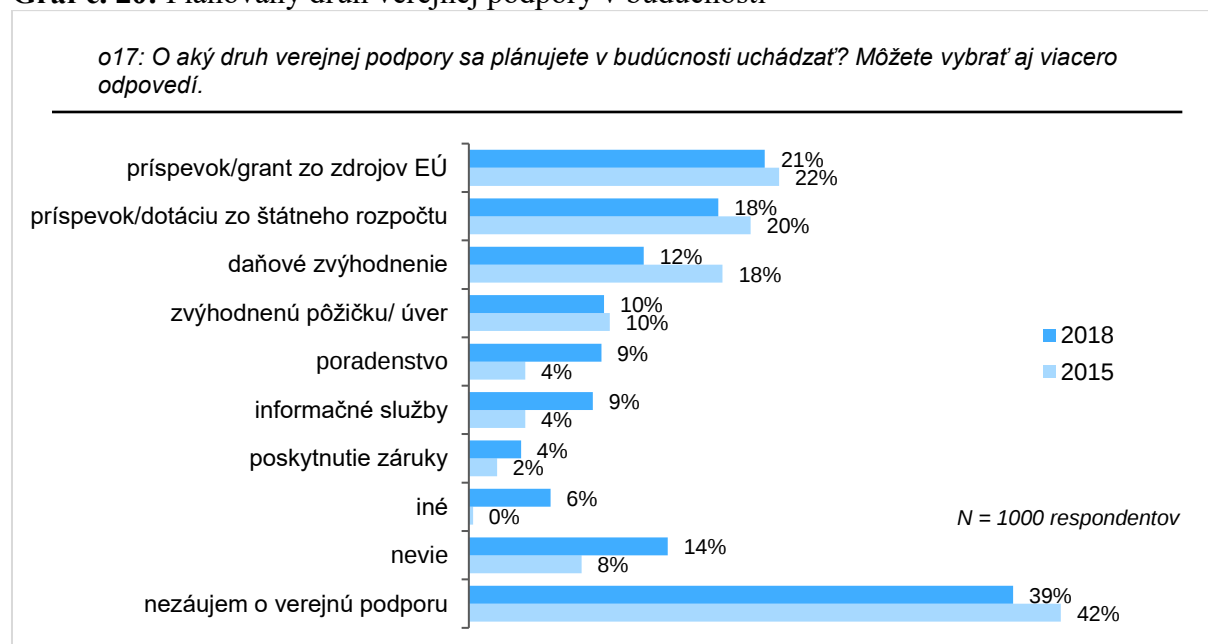
18 Plánovaný druh verejnej podpory v budúcnosti

Takmer dve tretiny (61 %) malých a stredných podnikateľov na Slovensku **plánujú v budúcnosti využiť verejnú podporu** pre svoje podnikanie. Naopak, viac ako jedna tretina (39 %) podnikateľov podľa výsledkov prieskumu vyjadrila nezáujem o verejnú podporu podnikania v budúcnosti.

Viac ako jedna pätina (21 %) respondentov, plánuje v budúcnosti využiť **príspevok/grant zo zdrojov EÚ**. Príspevok/ dotáciu zo štátneho rozpočtu plánuje v budúcnosti využiť 18 % predstaviteľov malých a stredných podnikov. 12 % malých a stredných podnikateľov plánuje využiť v budúcnosti daňové zvýhodnenie, 10 % zvýhodnenú pôžičku, úver, 9 % poradenstvo a informačné služby a 4 % záruku.

Iné druhy verejnej podpory plánuje v budúcnosti využiť 6 % malých a stredných podnikateľov. Presne špecifikovať plánovaný druh verejnej podpory v budúcnosti nevedelo 14 % respondentov.

Graf č. 20: Plánovaný druh verejnej podpory v budúcnosti

Zdroj: Slovak Business Agency

Podľa zástupcov oslovených MSP sa o **príspevok, resp. grant zo zdrojov EÚ v budúcnosti plánujú uchádzať** v najväčšej miere **stredné (29 %) a malé podniky (26 %)**; ďalej firmy zo sektorov ostatné služby (33 %) a pôdohospodárstvo (26 %); predstavitelia akciových spoločností (38 %); ale aj respondenti vo vyšších vekových kategóriách 60 a viac ročných (25 %). **Podobná štruktúra respondentov** sa v budúcnosti plánuje uchádzať aj o **príspevok alebo dotáciu zo štátneho rozpočtu**.

O **daňové zvýhodnenie** sa v budúcnosti plánujú uchádzať hlavne zástupcovia **stredných podnikov (14 %)**; firmy vykonávajúce svoju hlavnú činnosť v **odvetví ubytovanie, stravovanie (16 %) a stavebníctvo (15 %)**; respondenti z Bratislavského kraja (15 %); a podnikateľské subjekty vo fáze začiatku podnikateľskej činnosti (21 %).

Zvýhodnená pôžička alebo úver sa podľa prieskumu javí ako vhodný druh verejnej podpory do budúcnosti najmä **pre MSP z odvetvia pôdohospodárstvo** (29 %); firmy so sídlom na území Nitrianskeho (13 %) a Banskobystrického kraja (12 %); predstavitel'ov **spoločností s ručením obmedzeným** (12 %); a podnikateľské subjekty nachádzajúce sa vo fáze expanzie (11 %).

Záujem **o verejnú podporu v oblasti poradenstva** v prieskume prejavili hlavne oslovení **zástupcovia mikropodnikov** (10 %); podnikateľských subjektov, ktoré pôsobia v sektoroch pôdohospodárstvo a ubytovanie, stravovanie (13 %); ďalej firmy v začiatkoch podnikateľskej činnosti (14 %) alebo vo fáze začiatočného rozvoja (15 %); a respondenti podnikajúci kratšie ako 3 roky (21 %).

Informačné služby ako vhodný druh verejnej podpory v budúcnosti preferujú MSP z odvetvia **obchodných a ostatných služieb** (12 %) a podniky vo fáze začiatku svojej podnikateľskej činnosti (14 %).

O verejnú podporu sa v budúcnosti neplánujú vôbec uchádzať hlavne zástupcovia mikropodnikov (47 %); podnikateľské subjekty vykonávajúce svoju hlavnú činnosť v odvetví stavebníctvo (50 %) a doprava, informácie (42 %), zástupcovia MSP so sídlom v Nitrianskom kraji (48 %), živnostníci (54 %); podniky vo fáze útlmu podnikateľskej aktivity (46 %) a starší respondenti vo veku viac ako 60 rokov.

Tab. č. 14: Plánovaný druh verejnej podpory v budúcnosti

Riadkové %		príspevok/ dotáciu zo štátneho rozpočtu	príspevok/ grant zo zdrojov EÚ	zvýhodnenú pôžičku/ úver
Celková vzorka		17,7%	21,0%	9,6%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	13,4%	15,3%	9,9%
	10 až 49 zamestnancov	19,2%	26,2%	10,7%
	50 až 249 zamestnancov	26,8%	28,8%	7,3%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	31,6%	26,3%	28,9%
	priemysel	19,4%	24,1%	9,3%
	stavebníctvo	15,3%	16,9%	9,3%
	obchod	15,1%	16,3%	9,6%
	ubytovanie a stravovanie	17,4%	20,9%	9,3%
	doprava, informácie	18,4%	21,1%	7,9%
	obchodné služby	16,1%	21,7%	9,4%
	ostatné služby	26,7%	33,3%	2,7%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	13,8%	21,3%	7,4%
	Trnavský kraj	19,8%	20,9%	8,8%
	Trenčiansky kraj	14,0%	17,4%	10,5%
	Nitriansky kraj	18,8%	17,9%	12,8%
	Žilinský kraj	12,7%	22,9%	8,5%
	Banskobystrický kraj	19,4%	23,7%	11,8%
	Prešovský kraj	28,7%	24,1%	11,1%
	Košický kraj	21,0%	19,0%	9,5%
Právna forma firmy	Živnostník	10,8%	12,8%	7,6%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	14,0%	18,5%	11,4%
	Akčiová spoločnosť	29,2%	37,5%	0,0%
	Iné	44,0%	42,4%	8,8%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	21,4%	7,1%	7,1%
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	14,7%	22,1%	10,5%
	Expanzia – ďalší rast	15,7%	20,0%	11,4%
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	19,9%	22,7%	9,0%
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	10,7%	13,6%	9,7%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	8,3%	12,5%	8,3%
	Od 3 do 5 rokov	7,2%	17,1%	9,9%
	Od 5 do 10 rokov	23,4%	19,9%	7,0%
	10 a viac rokov	18,3%	22,2%	10,2%
Pohlavie	muž	17,2%	22,8%	10,2%
	žena	18,3%	18,9%	8,9%
Vek	do 29 rokov	13,5%	13,5%	0,0%
	30 až 39 rokov	18,8%	23,7%	10,8%
	40 až 49 rokov	15,9%	17,2%	8,8%
	50 až 59 rokov	19,2%	22,2%	13,5%
	60 a viac	17,6%	24,5%	2,0%

Pokračovanie tabuľky č. 14

Riadkové %		poskytnutie záruky	daňové zvýhodnenie	poradenstvo
Celková vzorka		3,7%	12,4%	9,4%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	3,4%	13,0%	10,3%
	10 až 49 zamestnancov	5,2%	10,0%	8,9%
	50 až 249 zamestnancov	2,4%	14,1%	7,8%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	2,6%	10,5%	13,2%
	priemysel	2,8%	13,0%	11,1%
	stavebníctvo	3,4%	15,3%	8,5%
	obchod	4,0%	13,5%	6,0%
	ubytovanie a stravovanie	3,5%	16,3%	12,8%
	doprava, informácie	2,6%	7,9%	7,9%
	obchodné služby	4,9%	9,8%	11,2%
	ostatné služby	1,3%	12,0%	8,0%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	2,8%	14,5%	11,7%
	Trnavský kraj	3,3%	7,7%	6,6%
	Trenčiansky kraj	2,3%	11,6%	5,8%
	Nitriansky kraj	4,3%	13,7%	7,7%
	Žilinský kraj	5,1%	13,6%	10,2%
	Banskobystrický kraj	3,2%	11,8%	9,7%
	Prešovský kraj	5,6%	10,2%	7,4%
	Košický kraj	3,8%	11,4%	11,4%
Právna forma firmy	Živnostník	2,8%	10,4%	8,0%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	4,0%	14,2%	10,1%
	Akčiová spoločnosť	2,1%	10,4%	2,1%
	Iné	4,8%	8,8%	12,0%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	0,0%	21,4%	14,3%
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	5,3%	17,9%	14,7%
	Expanzia – ďalší rast	4,3%	12,4%	9,2%
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	3,6%	12,1%	9,3%
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	1,9%	7,8%	4,9%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	4,2%	16,7%	20,8%
	Od 3 do 5 rokov	2,7%	12,6%	9,0%
	Od 5 do 10 rokov	4,7%	16,4%	11,1%
	10 a viac rokov	3,6%	11,2%	8,6%
Pohlavie	muž	3,4%	11,5%	9,1%
	žena	4,0%	13,4%	9,8%
Vek	do 29 rokov	0,0%	18,9%	8,1%
	30 až 39 rokov	5,2%	15,0%	11,5%
	40 až 49 rokov	2,9%	10,1%	7,8%
	50 až 59 rokov	4,5%	13,5%	11,3%
	60 a viac	1,0%	6,9%	3,9%

Pokračovanie tabuľky č. 14

Riadkové %		informačné služby	nezáujem uchádzať sa o verejnú podporu	nevie	iné
Celková vzorka		8,8%	38,6%	14,1%	5,8%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	8,2%	47,1%	10,1%	6,7%
	10 až 49 zamestnancov	9,2%	34,3%	17,7%	5,2%
	50 až 249 zamestnancov	9,8%	22,4%	19,5%	4,4%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	10,5%	18,4%	18,4%	5,3%
	priemysel	6,5%	38,9%	13,0%	1,9%
	stavebníctvo	7,6%	50,0%	8,5%	4,2%
	obchod	6,4%	39,4%	17,9%	6,0%
	ubytovanie a stravovanie	8,1%	33,7%	8,1%	16,3%
	doprava, informácie	7,9%	42,1%	21,1%	2,6%
	obchodné služby	11,5%	39,9%	14,7%	5,6%
	ostatné služby	12,0%	26,7%	10,7%	4,0%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	8,2%	37,6%	14,5%	6,0%
	Trnavský kraj	3,3%	37,4%	18,7%	4,4%
	Trenčiansky kraj	3,5%	39,5%	15,1%	3,5%
	Nitriansky kraj	11,1%	47,9%	8,5%	5,1%
	Žilinský kraj	11,0%	36,4%	18,6%	9,3%
	Banskobystrický kraj	10,8%	41,9%	6,5%	5,4%
	Prešovský kraj	9,3%	29,6%	15,7%	4,6%
	Košický kraj	12,4%	40,0%	14,3%	6,7%
Právna forma firmy	Živnostník	7,6%	54,4%	12,0%	6,0%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	8,7%	36,7%	14,9%	6,4%
	Akčiová spoločnosť	4,2%	25,0%	18,8%	6,3%
	Iné	13,6%	20,8%	12,8%	2,4%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti	14,3%	35,7%	28,6%	7,1%
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast	10,5%	36,8%	10,5%	5,3%
	Expanzia – ďalší rast	9,7%	33,5%	17,3%	6,5%
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť	8,5%	37,6%	13,9%	5,6%
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	6,8%	55,3%	10,7%	5,8%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	4,2%	12,5%	37,5%	8,3%
	Od 3 do 5 rokov	8,1%	45,9%	9,0%	8,1%
	Od 5 do 10 rokov	9,4%	41,5%	11,7%	6,4%
	10 a viac rokov	8,9%	37,6%	14,7%	5,2%
Pohlavie	muž	7,7%	41,9%	10,9%	6,0%
	žena	10,0%	34,9%	17,7%	5,5%
Vek	do 29 rokov	8,1%	27,0%	27,0%	0,0%
	30 až 39 rokov	11,8%	33,4%	16,4%	7,3%
	40 až 49 rokov	7,1%	39,3%	14,0%	7,1%
	50 až 59 rokov	9,4%	39,5%	12,4%	4,1%
	60 a viac	3,9%	52,9%	7,8%	3,9%

Metodika prieskumu

Základná báza zberu informácií bola realizovaná prostredníctvom telefonického prieskumu za použitia metódy CATI. Jedná sa o kvantitatívnu metódu zberu údajov, kedy profesionálni operátori telefonicky kontaktujú vybraných respondentov. Rozhovor sa následne riadi predpripraveným dotazníkom. Prieskum uskutočnili v dňoch od 22. augusta do 28. septembra 2018 pracovníci spoločnosti Crystal Call, a.s. na základe dotazníka, ktorý spracovala Slovak Business Agency. Dotazník pozostával z celkového počtu 25 uzavretých otázok.

Výberová reprezentatívna vzorka o veľkosti 1000 respondentov bola vytvorená stratifikovaným náhodným výberom zo základného súboru malých a stredných podnikov pôsobiach na území Slovenskej republiky. Respondenti prieskumu boli predstavitelia podnikateľských subjektov s rozhodovacou právomocou, teda majitelia firiem, generálni riaditelia, výkonní riaditelia alebo kompetentní pracovníci poverení odpovedať na otázky zodpovednou osobou vo firme s rozhodovacou právomocou. Ako **stratifikačné kritériá** boli použité štyri znaky:

- Rozdelenie podnikateľských subjektov **podľa právnej formy**, pričom fyzické osoby – podnikatelia boli v početnosti reprezentované 250 respondentmi a MSP – právnické osoby (podniky) boli v prieskume zastúpené 750 respondentmi.
- Rozdelenie MSP – právnických osôb (750) **podľa počtu zamestnancov** v nasledovnej štruktúre: 300 mikropodnikov (podniky s 0 až 9 zamestnancami), 250 malých podnikov (podniky s 10 až 49 zamestnancami) a 200 stredných podnikov (podniky s 50 až 249 zamestnancami).
- Rozdelenie podnikateľských subjektov podľa ich sídla **z hľadiska regionálneho členenia na úrovni NUTS 3** na: Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky, Nitriansky, Žilinský, Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj.
- Rozdelenie podnikateľských subjektov **podľa hlavného druhu ekonomickej činnosti zapísanej do Obchodného registra na základe klasifikácie SK NACE**, pričom kategorizácia hlavných ekonomických činností bola stanovaná nasledovne: pôdohospodárstvo (sekcia A); priemysel (sekcia B, C, D, E); stavebníctvo (sekcia F); obchod (sekcia G); ubytovanie a stravovanie (sekcia I); doprava, informačné a komunikačné činnosti (sekcia H, J); obchodné služby (sekcia K, L, M, N) a ostatné služby (sekcia O, P, Q, R, S).

Údaje získané z prieskumu boli spracované pomocou programu IBM SPSS Statistics.

Zhrnutie výsledkov

- Podľa výsledkov prieskumu, dostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov určených pre malých a stredných podnikateľov deklarovali 4 z 10 podnikateľov (43 %). Z toho 16 % oslovených podnikateľov uviedlo, že určite má dostatok informácií a 27 % má skôr dostatok informácií. Na druhej strane, nedostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov určených pre malých a stredných podnikateľov pociťuje každý druhý podnikateľ (50 %).
- Každý tretí podnikateľ (33 %) hodnotí možnosti malých a stredných podnikateľov využívať pre svoje podnikanie podporné nástroje poskytované zo strany verejného sektora kladne. Na druhej strane, negatívne vníma možnosti malých a stredných podnikateľov využívať pre svoje podnikanie podporné nástroje poskytované zo strany verejného sektora takmer polovica oslovených podnikateľov (45 %). V porovnaní s predchádzajúcim prieskumom z roku 2015, podnikatelia pozitívnejšie hodnotia možnosti využívať podporné nástroje z verejného sektora (nárast z 24 % v roku 2015 na 33 % v roku 2018).
- Medzi oblasti, do ktorých by malí a strední podnikatelia prioritne smerovali podporu z verejného sektora patrí zjednodušené zamestnávanie v mikropodnikoch (45 %), zníženie administratívnej a regulačnej záťaže (40 %) a tiež vzdelávanie a poradenstvo podnikateľov (38 %). Viac ako jedna tretina (35 %) predstaviteľov malých a stredných podnikov by výraznejšie smerovala podporu do rekvalifikácie zamestnancov. Podporu vykonávania inovačných a výskumných aktivít by preferovalo 31 % respondentov, zavádzanie ekologických produktov a služieb 30 % respondentov, využívanie alternatívnych foriem financovania 27 % respondentov, podporu digitalizácie 26 % respondentov a podporu internacionalizácie len 17 % respondentov.
- Podľa názoru približne polovice oslovených podnikateľov by podpora zo strany verejného sektora mala výraznejšie smerovať na podporu podnikania začínajúcich podnikateľov (53 %) a do mikropodnikov (51 %). Výraznejšiu podporu podnikania rodinných firiem preferuje, podľa výsledkov prieskumu, 46 % malých a stredných podnikateľov. 44 % oslovených respondentov by podporu smerovalo predovšetkým pre mladších a starších podnikateľov (44 %), 38 % pre sociálne a zdravotne znevýhodnené skupiny, viac ako jedna tretina (35 %) pre ženy podnikateľky a viac ako jedna pätina (22 %) pre rýchlorastúce spoločnosti.
- Takmer dve tretiny (64 %) malých a stredných podnikateľov vnímajú ako najvýznamnejšiu prekážku v rámci dostupnosti verejnej podpory pre podnikateľov vysokú administratívnu náročnosť pri relatívne nízkej miere financovania. Viac ako jedna tretina predstaviteľov malých a stredných podnikov vníma ako prekážku náročné splnenie podmienok podpory (38 %), dlhé procedúry hodnotenia žiadateľov (37 %) a nedostatočnú informovanosť o podmienkach podporných programov (37 %). Nízka miera financovania predstavuje prekážku v dostupnosti verejnej podpory pre takmer jednu tretinu podnikateľov (29 %) a nevhodné zameranie podpory pre viac ako jednu pätinu podnikateľov (22 %).
- 16 % malých a stredných podnikateľov využilo v období predchádzajúcich 12 mesiacov nejaký druh verejnej podpory (napr. dotáciu, pôžičku, záruku, EÚ fondy, poradenstvo, mentoring, informačné služby). Ďalších 15 % malých a stredných podnikateľov sa

pokúsilo získať verejnú podporu pre svoje podnikanie v období predchádzajúcich 12 mesiacov, ale neúspešne. Viac ako dve tretiny (69 %) malých a stredných podnikateľov sa v období predchádzajúcich 12 mesiacov vôbec nepokúsili o získanie verejnej podpory pre ich podnikanie.

- Z malých a stredných podnikateľov, ktorí využili verejnú podporu v období predchádzajúcich 12 mesiacov takmer polovica (49 %) získala príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu. Viac ako jedna tretina (37 %) malých a stredných podnikateľov získala príspevok/grant zo zdrojov EÚ. Zvýhodnenú pôžičku/úver čerpalo podľa výsledkov prieskumu 12 % respondentov. 8 % respondentov uviedlo poradenstvo, 4 % informačné služby, 2 % daňové zvýhodnenie a 1 % poskytnutie záruky.
- Z podnikateľov, ktorí získali verejnú podporu na svoje podnikanie v období predchádzajúcich 12 mesiacov ich viac ako jedna tretina (35 %) využila na zamestnávanie a udržanie pracovníkov. Na podporu vykonávania inovačných aktivít bola získaná podpora zameraná v prípade 29 % malých a stredných podnikateľov. Na zavádzanie ekologických produktov a služieb bola podpora primárne využitá v prípade 13 % respondentov. Takmer každý desiaty podnikateľ (9 %) využil získanú podporu vo svojich začiatkoch pri rozbehu podnikania. Na podporu zahranično-obchodných aktivít bola využitá podpora v prípade 4 % malých a stredných podnikateľov
- Podľa vyjadrení predstaviteľov malých a stredných podnikov, ktorí získali verejnú podporu pre svoje podnikanie celkovo prevláda spokojnosť s poskytnutou podporou. Podľa hodnotenia výsledkov prieskumu na stupnici od 1 (najnižšia spokojnosť) po 6 (najvyššia spokojnosť) u 55 % malých a stredných podnikateľov prevláda spokojnosť s poskytnutou podporou, a naopak u 45 % malých a stredných podnikateľov prevláda nespokojnosť s verejnou podporou. Index spokojnosti malých a stredných podnikateľov s poskytnutou verejnou podporou v roku 2018 dosiahol podľa spracovaných výsledkov prieskumu 3,8 bodu (na stupnici od 1 po 6).
- U podnikateľov, ktorí získali verejnú podporu na rozvoj svojho podnikania prevládali pozitívne dopady. Podľa vyjadrenia viac ako jednej tretiny respondentov (35 %), získaná podpora pomohla preklenúť krátkodobé problémy v podnikaní. Štvrtine malých a stredných podnikateľov napomohla získaná podpora posilniť postavenie firmy na trhu (25 %) a podnietila ďalšiu expanziu (24 %). 16 % podporených firiem získalo prostredníctvom poskytnutej podpory potrebné informácie. Vstúpiť na nové trhy so svojimi výrobkami a službami sa prostredníctvom verejnej podpory podarilo 6 % podporených firiem.
- Takmer dve tretiny (65 %) malých a stredných podnikateľov hodnotili projekt/aktivitu, na ktorú získali verejnú podporu ako trvale udržateľnú (bodové hodnotenie od 4 po 6). Naopak, viac ako jedna tretina (35 %) podnikateľov deklarovala, že projekt/aktivita, na ktorú získali verejnú podporu bude mať nízku trvalú udržateľnosť (bodové hodnotenie od 1 po 3). Na základe spracovaných výsledkov prieskumu, index udržateľnosti verejnej podpory podnikania dosiahol 4,0 bodu (na stupnici od 1 po 6).
- Podnikatelia, ktorí získali alebo sa pokúšali získať verejnú podporu pre svoje podnikanie v období predchádzajúcich dvoch mesiacoch označili internet (40 %) ako najčastejšie využívaný zdroj informácií o verejnej podpore. Takmer jedna tretina podnikateľov získala informácie o verejnej podpore od svojich priateľov, známych

a obchodných partnerov (32 %) a prostredníctvom výzvy na predkladanie projektov (29 %). Oficiálne stránky inštitúcií poskytujúcich podporu využila takmer jedna štvrtina (24 %) malých a stredných podnikateľov. 15 % malých a stredných podnikateľov využilo televíziu a tlačené médiá. V menšej miere podnikatelia uviedli sociálne médiá (8 %) a reklamu (6 %).

- Najčastejším dôvodom, pre ktorý malí a strední podnikatelia neuspeli so svojou žiadosťou o získanie verejnej podpory bolo nesplnenie výkonnostných podmienok (35 %). Neúplná dokumentáciu žiadosti bola dôvodom zamietnutia žiadosti o verejnú podporu podľa názoru jednej pätiny respondentov (20 %).
- Administratívne náročné spracovanie žiadosti o verejnú podporu bol najčastejšie uvádzaným dôvodom nezáujmu o verejnú podporu pre podnikanie. V prieskume ho uviedla takmer jedna tretina respondentov (29 %), ktorí sa v období predchádzajúcich 12 mesiacov nepokúšali získať verejnú podporu pre podnikanie. Nejednoznačné kritériá hodnotenia žiadosti bol dôvod, pre ktorý sa jedna pätina (20 %) malých a stredných podnikateľov neuchádzala o verejnú podporu. Ďalších 18 % respondentov uviedlo ako dôvod, pre ktorý sa neuchádzali o verejnú podporu podnikania komplikované plnenie podmienok získania podpory, 17 % respondentov uviedlo nevyhovujúce zameranie/typ podpory a 16 % nedôveru voči dostupnosti/kvalite služby
- Podľa názoru štyroch pätín (80 %) malých a stredných podnikateľov je internet najviac preferovaným informačným zdrojom o verejnej podpore pre podnikateľov. Oficiálne stránky inštitúcií poskytujúcich podporu preferuje ako informačný zdroj jedna tretina (33 %) malých a stredných podnikateľov. Približne jedna štvrtina respondentov uviedla ako preferovaný informačný zdroj priateľov, známych a obchodných partnerov (27 %), televíziu, rozhlas a tlačené médiá 25 % a odborné podujatia pre podnikateľov 24 %. Sociálne siete uviedla ako preferovaný informačný zdroj o verejnej podpore takmer jedna pätina (19 %) respondentov.
- Takmer dve tretiny (61 %) malých a stredných podnikateľov na Slovensku plánujú v budúcnosti využiť verejnú podporu pre svoje podnikanie. Naopak, viac ako jedna tretina (39 %) podnikateľov vyjadrila nezáujem o verejnú podporu podnikania v budúcnosti. Viac ako jedna pätina (21 %) respondentov, plánuje v budúcnosti využiť príspevok/grant zo zdrojov EÚ. Príspevok/ dotáciu zo štátneho rozpočtu plánuje v budúcnosti využiť 18 % predstaviteľov malých a stredných podnikov. 12 % malých a stredných podnikateľov plánuje využiť v budúcnosti daňové zvýhodnenie, 10 % zvýhodnenú pôžičku alebo úver, 9 % poradenstvo a informačné služby, a 4 % záruku. Iné druhy verejnej podpory plánuje v budúcnosti využiť 6 % malých a stredných podnikateľov.

Dotazník

1. Máte dostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov určených pre malých a stredných podnikateľov na Slovensku?

1. určite áno
2. skôr áno
3. nie
4. nevie (nečítaná možnosť)

2. Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov využívať pre svoje podnikanie podporné nástroje poskytované zo strany verejného sektora? Hodnotíte ich ako:

1. veľmi dobré
2. dostatočné
3. nedostatočné
4. nevie (nečítaná možnosť)

3. Pre ktoré cieľové skupiny by ste uvítali ako podnikateľ výraznejšiu podporu zo strany verejného sektora? Môžete vybrať aj viacero odpovedí.

Podporu by ste výraznejšie smerovali pre:

1. začínajúcich podnikateľov
2. mikropodniky zamestnávajúce do 9 zamestnancov
3. mladých/starších podnikateľov
4. ženy – podnikateľky
5. sociálne a zdravotne znevýhodnené skupiny
6. rodinné firmy
7. rýchlorastúce firmy
8. nevie posúdiť (nečítaná možnosť)

4. Do ktorých tematických oblastí by ste ako podnikateľ smerovali výraznejšiu podporu zo strany verejného sektora? Môžete vybrať aj viacero odpovedí.

Podporu by ste výraznejšie smerovali na:

1. inovačné a výskumné aktivity
2. podporu internacionalizácie
3. zjednodušené zamestnávanie v mikropodnikoch
4. rekvalifikáciu zamestnancov
5. digitalizáciu podnikov
6. vzdelávanie a poradenstvo pre podnikateľov
7. využívanie alternatívnych foriem financovania
8. zavádzanie ekologických produktov a služieb
9. uprednostňujeme nepriamu podporu formou zníženia administratívnej/regulačnej záťaže
10. iné (uved'te).....

5. Aké najvýznamnejšie prekážky vnímate v rámci dostupnosti verejnej podpory pre malých a stredných podnikateľov? Môžete vybrať aj viacero odpovedí.

1. vysoká administratívna náročnosť pri relatívne nízkej miere financovania
2. nízka miera financovania
3. dlhé procedúry hodnotenia žiadateľov
4. nedostatočná informovanosť o podmienkach podporných programov
5. náročné splnenie podmienok podpory
6. nevhodné zameranie podpory
7. iné (uved'te)

6. Využila Vaša firma v období predchádzajúcich 12 mesiacov nejaký druh verejnej podpory (napr. dotáciu, pôžičku, záruku, EÚ fondy, poradenstvo, mentoring, informačné služby)?

1. áno
2. nie, ale pokúšali sme sa získať
3. nie, ani sme sa nepokúšali získať

7. Aký druh verejnej podpory ste získali? Môžete vybrať aj viacero odpovedí.

(odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 1)

1. príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu
2. príspevok/grant zo zdrojov EÚ
3. zvýhodnenú pôžičku/ úver
4. poskytnutie záruky
5. daňové zvýhodnenie
6. poradenstvo
7. informačné služby
8. iné (uved'te)

8. Na akú oblasť bola získaná podpora primárne zameraná? Môžete vybrať aj viacero odpovedí. (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 1)

Získaná podpora bola primárne zameraná na:

1. podporu začatia podnikania
2. vykonávanie inovačných aktivít
3. zahranično-obchodné aktivity
4. zavádzanie ekologických produktov a služieb
5. zamestnávanie a udržanie pracovníkov
6. iné (uved'te)

9. Ohodnot'te prosím Vašu spokojnosť s poskytnutou verejnou podporou na stupnici od 1 (najnižšia spokojnosť) po 6 (najvyššia spokojnosť)

(odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 1)

10. Ako sa získaná podpora prejavila do Vášho ďalšieho podnikania? Čo bolo jej výsledkom? Môžete vybrať aj viacero odpovedí.

(odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 1)

1. pomohla preklenúť krátkodobé problémy v podnikaní
2. podnietila expanziu firmy
3. posilnila postavenie firmy na trhu
4. umožnila firme vstup na nové trhy
5. získali ste potrebné informácie
6. doposiaľ nemala žiadne výsledky
7. iné (uved'te)

11. Do akej miery je podľa Vás projekt (aktivita), na ktorú ste získali podporu z verejných zdrojov trvalo udržateľná? Ohodnot'te prosím jeho udržateľnosť na stupnici od 1 (najnižšia udržateľnosť) po 6 (najvyššia udržateľnosť)

(odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 1)

12. Odkiaľ ste sa dozvedeli o dostupných možnostiach a nástrojoch verejnej podpory?

(odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 1 - 2)

1. výzva na predkladanie projektov
2. oficiálne stránky inštitúcií poskytujúcich podporu
3. televízia a tlačéné médiá
4. internet
5. sociálne siete
6. reklama
7. priatelia, známi, obchodní partneri
8. iné (uved'te)

13. O aký druh verejnej podpory, kde ste neboli úspešní, sa jednalo? Môžete vybrať aj viacero odpovedí. (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 2)

1. príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu
2. príspevok/grant zo zdrojov EÚ
3. zvýhodnenú pôžičku/ úver
4. poskytnutie záruky
5. daňové zvýhodnenie
6. poradenstvo
7. informačné služby
8. iné (uved'te)

14. Aké sú hlavné dôvody, pre ktoré ste neboli úspešní pri uchádzaní sa o verejnú podporu? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 2)

1. neúplná dokumentácia žiadosti
2. nesplnenie výkonnostných podmienok
3. iné (uved'te)

15. Z akého dôvodu ste sa v období predchádzajúcich 12 mesiacov nepokúšali získať verejnú podporu pre Vaše podnikanie? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 3)

1. administratívne náročné spracovanie žiadosti
2. komplikované splnenie podmienok získania podpory
3. nevyhovujúce zameranie/typ podpory
4. nedôvera voči dostupnosti/kvalite služby
5. nejednoznačné kritéria hodnotenia žiadosti
6. iné (uved'te)

16. Aké informačné zdroje o verejnej podpore pre podnikateľov uprednostňujete?
Môžete vybrať aj viacero odpovedí.

1. internet
2. televízia, rozhlas a tlačéné médiá
3. sociálne siete
4. oficiálne stránky inštitúcií poskytujúcich podporu
5. odborné podujatia pre podnikateľov
6. priatelia, známi, obchodní partneri
7. iné (uved'te)

17. O aký druh verejnej podpory sa plánujete v budúcnosti uchádzať? Môžete vybrať aj viacero odpovedí.

1. príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu
2. príspevok/grant zo zdrojov EÚ
3. zvýhodnenú pôžičku/ úver
4. poskytnutie záruky
5. daňové zvýhodnenie
6. poradenstvo
7. informačné služby
8. iné (uved'te)
9. nemáte záujem uchádzať sa o verejnú podporu
10. nevie (nečítaná možnosť)

Triediace otázky:**18. Aká je právna forma Vašej firmy?**

1. živnostník
2. spoločnosť s ručením obmedzeným
3. akciová spoločnosť
4. iná forma (napr.: družstvo, komanditná spoločnosť, verejno-obchodná spoločnosť, jednoduchá spoločnosť na akcie)

19. Koľko zamestnancov má Vaša firma?

1. žiadnych
2. 1 až 3 zamestnancov
3. 4 až 5 zamestnancov
4. 6 až 9 zamestnancov
5. 10 až 19 zamestnancov
6. 20 až 49 zamestnancov
7. 50 až 249 zamestnancov

20. Uved'te prosím okres v ktorom sídli Vaša firma.

.....

21. Ktorá z nasledovných činností je vo Vašom podnikaní hlavná (podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE)?

1. poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
2. ťažba a dobývanie
3. priemyselná výroba
4. dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu
5. dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov
6. stavebníctvo
7. veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov
8. doprava a skladovanie
9. ubytovacie a stravovacie služby
10. informácie a komunikácia
11. finančné a poisťovacie činnosti
12. činnosti v oblasti nehnuteľností
13. odborné, vedecké a technické činnosti
14. administratívne a podporné služby
15. verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
16. vzdelávanie
17. zdravotníctvo a sociálna pomoc
18. umenie, zábava a rekreácia
19. ostatné činnosti

22. Aké je Vaše pohlavie?

1. muž
2. žena

23. Zarad'te sa prosím, do vekovej skupiny?

1. Menej ako 24 rokov
2. 25 až 29 rokov
3. 30 až 34 rokov
4. 35 až 39 rokov
5. 40 až 44 rokov
6. 45 až 49 rokov
7. 50 až 54 rokov
8. 55 až 59 rokov
9. 60 až 64 rokov
10. 65 a viac rokov

24. V akej fáze životného cyklu sa nachádza v súčasnosti Vaša firma?

1. začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná
2. začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti
3. expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy
4. fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku s miernym rastom
5. fáza útlmu podnikateľskej činnosti

25. Ako dlho podnikáte?

1. menej ako 3 roky
2. od 3 do 5 rokov
3. od 5 do 10 rokov
4. 10 a viac rokov